

Villa & Fritid

ÅRGÅNG 45 **8/12**
EDITION SÖDER

REGNET ÖKAR RISKEN FÖR UTSLÄPP SID 10

HAR DU SETT DIN BAKSIDA?

ENKLA TRÄNINGSTIPS SOM
DU KAN GÖRA HEMMA SID 22

TIPS FÖR ER SOM SKA

- TILLÄGGSISOLERA SID 6
- KÖPA NY ELDSTAD SID 18

100 FÅGELHOLKAR I TRÄDGÅRDEN SID 14

BILD: STEFFAN MATTISSON

"Lite källarlukt är väl inte så farligt", var Stigs tanke innan han insåg vad det berodde på. Läs om det arbete han fick lägga ner. Sid 26

exBo
KÖK

+BAD+INREDNING

Vägen till ett nytt härligt kök...
...börjar med ett besök hos oss!

Kom till oss och få råd och tips! Vi har ett stort urval att välja på. Och vi ser till att du, som kund, får 100 % kundpassning. Vi gör kök efter dina önskemål!

Ta vägen om oss och låt vårt showroom inspirera dig!

ÖPPET: TISDAG-FREDAG 10-18 (OBS! MÅNDAGAR STÄNGT) | LÖRDAG & SÖNDAG 11-15
Du hittar oss på Göteborgsvägen 415, Kungsbacka (norr om Freeport).

exbokok.se

ATT SÄNKA VÄRMEN FÖR MYCKET I HUSET KAN BLI DYRT

De pengar husägarna kan spara genom att dra ned på värmen när de reser bort ska vägas mot risken för att vattenledningarna i huset fryser och rören börjar läcka. Vissa hus löper större risk för frysskador än andra och det kan därför vara värt att kontrollera om ditt hus tillhör ett av dessa och vad du kan göra för att minska risken.

FÄRSK STATISTIK FRÅN Länsförsäkringar visar också att antalet frysskador har ökat de senaste åren. Visst finns det pengar att spara om man sänker värmen men om man väger det mot risken att få rören sönderfrusna med ett stort vattenläckage som följd är det

kanske värt att fundera en gång extra innan man sänker temperaturen. Tipset är att låta värmen vara på.

DET BRUKAR TYVÄRR BARA handla om att man i slutändan sparar drygt hundra kronor i veckan när man sänker värmen från 20 grader till 10

"Om rören går läck sprutar det i genomsnitt ut cirka 750 liter vatten i timmen vilket betyder att drygt 18 000 liter vatten sprider sig i huset på ett dygn. Det motsvarar en halv villapool!"

grader. Det är den fasta kostnaden som är den största elkostnaden. Och den dryga hundralappen man sparar ska ställas mot risken att huset får stora vattenskador när rören fryser sönder, säger Peter Bratt, skadeexpert på Länsförsäkringar.

MAN KANSKE KÄNNER ATT man förutom att spara pengar bidrar till en bättre miljö genom att sänka värmen, men om rören skulle börja läcka för att de har frusit sönder så är vattenläckaget en mycket större miljöbov än att låta värmen vara på i en eller två veckor. Förutom den negativa miljöpåverkan så drabbas de som bor i huset. I värsta fall kommer det att ta flera månader eller upp till ett år

innan familjen kan flytta in igen, säger Peter Bratt.

VISSA HUS HAR STÖRRE RISK ATT DRABBAS ÄN ANDRA OCH DET ÄR RELATIVT ENKELT ATT TA REDA PÅ. Man bör vara vaksam om man bor i en villa där rören ligger oskyddade eller om rören ligger i en yttervägg med bristfällig isolering. För låg temperatur i kombination med att man inte spolrar och använder vattnet när man reser bort ökar risken väsentligt för att rören fryser sönder, säger Peter Bratt.

FRYSSKADOR SOM BEROR PÅ frysta rör har nästan tredubblats under de åren och medelkostnaden för skadan har ökat med 30 procent.

Höst-erbjudande

Årets port från Hörmann

12475:-

inklusive motor.

Garageport GPE200 med motor. Från

9 900:-

10%

rabatt på alla Hörmann LPU-portar!

Lördagsöppet 10-14 hela november

Göteborg/Mölndal
Flöjelbergsg. 20C
Tel: 031-81 15 25

GARAGE PORT EXPERTEN

www.garageportexperten.se

Villa & Fritid, Box 344, 431 24 Mölndal | BESÖKSADRESS STORG. 36 A, MÖLNDAL | TEL VX 031-27 51 20, FAX 031-27 68 61

HEMSIDA WWW.VILLAFRITID.SE | E-POST INFO@VILLAFRITID.SE | ANSVARIG UTGIVARE ELNA SIRKKA | PRODUKTIONSANSVARIG JAN-ERIK WEINITZ

REDAKTION JAN-ERIK WEINITZ, LARS BÄRTÅS, STEFAN MATTSSON, ANN-CHRISTIN B EDSTRÖM, MARITA ÅMAN

TRYCK V-TAB VIMMERBY | DISTRIBUTION POSTEN. FINNS ÄVEN PÅ HUSKNUTEN

För eventuella fel i en annons svar tidningen med högst annonskostnaden eller nytt införande i nästkommande nummer. Åsikter framförda i signerade artiklar är författarnas egna och behöver inte sammanfalla med tidningens.

RS-kontrollerad

RS

www.ts.se

Chansa inte. Annonsera i kontrollerade medier.

Sköna höstklipp hos Järnia!

!

JUST NU 20%

På samtliga värmeprodukter från MYSON

NYHET!

MYSON

www.myson.se

SIEMENS

60 dagars nöjd-kund-garanti på alla våra dammsugare.

siemens-home.se

SIEMENS

Siemens

Dammsugare Q 4.0 silence-Power 2100 watt hepa Superstyst 70 dB(A). Dammsugar-påsens volym: 5 l. Ultra-HEPA-hygien-filtersystem. Teleskoprör. Ergonomiskt handtag. SilentClean munstycke.

1.795:-

Begränsat parti!

Siemens

Dammsugare V01E2100

Ultra-Air II- hygienfiltersystem. Teleskoprör med skjutreglage. 8 meter sladd. Indikering för påsbyte. 2100 watt.

Ord pris 899:-

Spara 200:-

699:-

NYHET!

Dörrhandtag Amsterdam

Dörrhandtag av rostfritt borstat stål. Passar till dörrtjocklek 38-60 mm. Utsprång 56 mm. Rostfritt.

179:-

habo

NYHET!

Hänglås ABUS Titalium

Massivt låshus av Titalium. Bygel av specialstål med NANO-ytbehandling. Dubbel bygelregling. Precisionsstiftcylinder.

40 mm bred

7 mm tjock bygel/ 23 mm hög bygel

119:-

ABUS

50 mm bred

8 mm tjock bygel/ 39 mm hög bygel

169:-

JÄRNIA Frölunda, Klangfärgsgatan 10. Tel 031-29 21 35

JÄRNIA Lerum, Aspenäsvägen 2. Tel 0302-109 80

Gäller så långt lagret räcker, dock längst t o m 121130. Med förbehåll om eventuella tryckfel.

JÄRNIA Järntorget, Första Långgatan 1. Tel 031-14 04 70

JÄRNIA

Vi hjälper dig välja rätt

2 Villa & Fritid 2012 nr8

Välkommen till Göteborgs
äldsta belysningsbutik
Titta in i vårt nya nostalgirum!

Viking taklampa

Höjd 330 mm
E27 max 60W.
Vit tygkabel.
För krokupp-
hängning
1.195:-

Viking Bordslampa

Skärm Ø 135 mm
Fot Ø 170 mm.
Svart tygkabel.
E27 60W
998:-

TEXA
DESIGN

Golvlampa G 759

2x75W. E-27
Finns i flera
färger. Höjd
1500 mm.
Utan skärm
**Från
1.875:-**

AH BELYSNING AB

Zeb

Golvlampa av
trä. H1120-
1380 mm,
Ø 300 mm.
42W E27.
1.149:-

Zeb

Justerbar
väggslampa i
trä. H 290 mm,
Dj 70-640 mm.
40W E14.
759:-

Aneta

Låna hem
demokit

Garden Lights

Testa belysningen i din
egen trädgård.
Låna hem ett demokit.

GELIA

ELEKTROTEKNISKA BYRÅN AB

Ljusdesign för privat & offentlig miljö
Showroom/kontor: Landsvägsg. 15

Belysning, Elmaterial, Ljuskällor
Butik: Linnégatan 14, Göteborg

Tel: 704 14 90 | Fax: 24 90 71 | www.etb.se | info@etb.se

Vi fick ett mejl från Australien med bilder
från Melbourne Show:

DELLICIOUS CROCHET

by Dell Nolan

Underbara
stolar som
lockar till
ett leende.

GARNGRAFFITI

- EN BLANDNING MELLAN GATUKONST
OCH KLASSISKT HANDARBETE

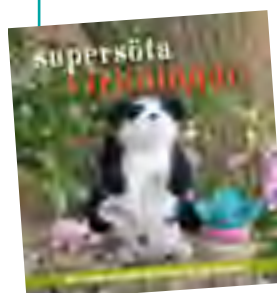
Då och då ser vi lyckstolpar, bänkar, handtag mm som har försetts med "kläder" i glada färger. "Att tagga offentliga utrymmen med garn har blivit en global uttrycksform. Garntagande, garngraffiti, engelskans yarn bombing eller yarn storming - Rörelsen med många namn har endast sju år på nacken, men är väl omskriven och omdebatterad. Och allt som behövs är stickor och lite garn", skriver Zickerman på sin hemsida. Där kan du även se lite större projekt som t ex en hel buss som är "taggad".

Garngraffitin kan var mest för att det är roligt eller ha ett budskap. Oavsett vilket så är det mycket humor med i bilden. Oftast virkar man eftersom det är lättare att anpassa till det som ska kläs.

Stolarna ovan känns lite som graffiti i mer förfinad form för inomhus bruk. Fler roliga idéer på www.zickermans.se

"Medan handen arbetar
vidgas blicken"

En insiktsfull titel på en bok av Maja Aase m fl utgiven på Brombergs förlag.

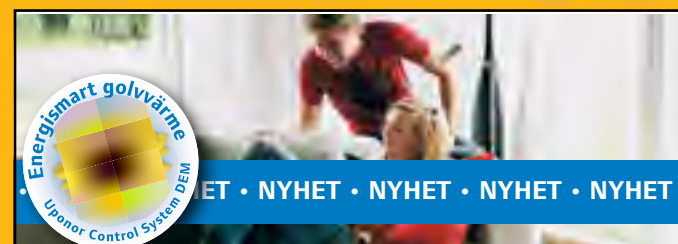
Amigurumi är konsten att virka små stoppade djur som startade i Japan, men som har spridits över hela världen. När man har gjort klart sitt första djur är de flesta fast!

Fluffiga? Absolut. Gosiga? Definitivt. Söta? Självklart. Boken innehåller 35 mönster som är lätta och enbart enkla bastekniker används, vilket gör boken perfekt för nybörjaren.

av Brigitte Read, Nordstedts

www.villafritid.se

VÄRME - VATTEN - SANITET

Hur spar man energi om man vill vara bekväm?

Med energismart reglering till din golvvärme kommer du inte bara att få svaret. Du kommer även att upptäcka enkelheten i systemet och glädjas åt den ekonomiska besparingen.

Nya Uponor Control System med Dynamic Energy Management (DEM) är sprängfylld med smarta finesser som hjälper dig spara både miljö och pengar.

Uppgradera ditt befintliga golvvärmesystem

Ta del av den nya teknikens alla fördelar och uppgadera ditt gamla golvvärmesystem.

Läs mer på www.uponor.se

uponor

Sveriges hetaste pellets pannor!

Värmer du med pellets i äldre panna eller tänker byta värmesystem så ta en titt på Pellmaxserien. Otroligt lättskötta pannor som kräver minimalt med arbete. Värmebaronen har under många år sålt tusentals pellets pannor i Sverige. Nu presenterar vi Pellmax, vår nästa generation. Gemensamt för pannorna är en brännkammare som är inspirerad från våra erkänt effektiva och lättskötta vedpannor. Pellmax CU har digital styrning och varmvattenberedare för bästa ekonomi och komfort. Pellmax VX är kompakt med varmvattenväxlare. Den minsta modellen, Pellmax UB, är perfekt som tillskottsvärme till värmepump eller till solfångare.

Välkomna in till oss!

www.varmebaronen.se | info@varmebaronen.se

För dig som vill vara helt säker på
att du sparar mer än din granne.

Vi chansar heller aldrig.

Styr Sveriges
effektivaste
värmepump direkt
i din smartphone!

Mer information hittar du
på ivt.se/kampanj.

MILJÖMÄRK
359001

IVT
VÄRMEPUMPAR

IVT PremiumLine EQ:

- 1 Sveriges effektivaste berg- och jordvärmepump enligt oberoende tester*
- 2 Sänker dina värmekostnader med upp till 80%.
- 3 Våra värmepumpar är de enda som klarar Svanens hårda krav.
- 4 10 års försäkring på kompressorn ingår. För vi chansar aldrig.

*Mer information om testresultaten på ivt.se/kampanj

Ytterby Rör
— 0303-921 45 —

TRUCKGATAN 2,
Rollsbo ind. omr. KUNGÄLV
Telefon: **0303-921 45**
Öppet: vard. 9-17, lörd. stängt

DAGS ATT TILLÄGGSISOLERA?

– SÅ FÖRBEREDER DU JOBBET

Tilläggsisolering sänker energinotan - men kan också medföra fuktproblem, därför är det viktigt att ha kunskap om hur materialen fungerar.

För att lyckas med en tilläggsisolering måste du i första hand utgå från hur ditt hus ser ut och hur det är byggt. I andra hand gäller det att isolera på rätt ställen och säkerställa att huset mår bra.

TEXT: LARS BÄRTÅS | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

Är din villa dyr att värma upp? Vill du rusta upp det till ett mysigare hus med bättre komfort? Då kan det vara värt att fundera på en tilläggsisolering. Men låt oss först börja med en åtgärdsplan i tre steg.

1. BEVARA HUSETS KARAKTÄR

Äger du ett äldre hus som rymmer ett

stycke kulturhistoria finns det starka skäl att bevara dess karaktärsdrag. Du bör då undvika iögonfallande åtgärder, till exempel tilläggsisolering av ytterfasaden eller byte av fönster, som förändrar husets stil.

FÖRSLAG: Prioritera de "osynliga" områdena i huset, till exempel vindbjälklag och grund. Passa på att se över vindskyddet invändigt i väggar, dörrar och fönster. Komplettera eventuellt den befintliga väggisoleringen och täta med vindtät papp. Täta även dörrar och fönster. Om fönstrena har stora värmeförluster går det i regel bra att montera energiglas på insidan av fönsterbågarna.

Om husets stil är mindre betydelsefullt är du inte lika begränsad. Här bör du

överväga den ekonomiska nyttan med till exempel fönsterbyte eller ny fasadisolering. Mest praktiskt och ekonomiskt är att tilläggsisolera i samband med andra renoveringsåtgärder.

2. KONTROLLERA UTRYMMENA

Förutom att själva isolermaterialet kräver utrymme måste det finnas arbetsutrymme så att du kan isolera på rätt sätt. Det är inte lätt att komma åt alla skrymslen på en kattvind eller i en trång grund. I vissa fall är det nödvändigt att bryta upp delar av golv och innertak för att applicera materialet.

Forts sid 8

A new generation of heat pumps
DESIGNED FOR EARTH

NIBE

NIBE BERGVÄRMEPUMPAR

SMARTAST I FAMILJEN!

Med vår mest avancerade bergvärmepump NIBE F1245 kan vem som helst göra personliga inställningar. Den har en användarvänlig färgdisplay som gör att du lätt kan ändra värmen, öka varmvattenmängden, överblicka drifttid och styra din förbrukning. Det gör den till den smartaste bergvärmepumpen och alla i familjen till smarta användare. Om du installerar en NIBE bergvärmepump sänker du dessutom din energikostnad med upp till 80%. Olika hem har så klart olika behov. Se även vår effektiva och enkla basmodell NIBE F1226. Läs mer om våra bergvärmepumpar på www.nibe.se

ETB INSTALLATION
NIBE AUKT. SERVICE INSTALLATION RESERVDELAR

ETB Installation AB
Tel 031-704 23 60
Krokslättsgränd 5,
Mölnåls
www.etb-installation.se

GAK service AB
NIBE AUKT. SERVICE INSTALLATION RESERVDELAR

GAK Service AB
Tel 031-28 67 94
Ganlevägen 40,
Västra Frölunda
www.gak.se

N-CENTER

N-Center AB
Tel 031-742 35 60
Skogsvägen 1, Göteborg
www.nibecenter.se

RÖRPAC

RÖRPAC AB
Tel 031-44 10 30
Tegnérsgatan 11A,
Göteborg
www.rorpac.se

VVS Bolaget

VVS Bolaget AB
Tel 031-48 50 50
Göteborg
www.vvsbolaget.se

Här gäller det att väga fördelar mot nackdelar, du får en något mindre golvyta, men ett varmare och enegisnålare hus.

Planerar du att tilläggsisolera på insidan?

Planerar du att tilläggsisolera på insidan av ytterväggarna måste du ofta ta bort snickerier och elinstallationer, samtidigt som du får en något mindre golvyta. Här gäller det att väga fördelar mot nackdelar.

FÖRSLAG: Anlita en snickare eller annan fackman som kan titta på huset och bedöma vilka områden som är möjliga att isolera. Titta även på vilken typ av material som är lämpligt för utrymmena. I vissa fall är det enklast att fylla på det befintliga isolermaterialet. Ett tips är att göra en värmekamerabesiktning som visar köldbryggor och brister i isoleringen.

3. HÅLL HUSET FRISKT

Tilläggsisolering förändrar inomhusklimatet och kan även på längre sikt

påverka byggmaterialet. Vissa områden, till exempel vind och grund, kan bli mer utsatta för temperaturväxlingar som ökar fuktbelastningen och påverkar hur fukten vandrar i klimatskärmen.

FÖRSLAG: Utgå från fuktsäkra metoder och material, följ anvisningarna noggrant. Se över ventilationen och gör eventuella åtgärder för att styra luftväxlingen bättre, till exempel via nya tilluftsventiler och frånluftsfläktar. Med viss uppvärmning och eldning hjälper du huset att tränga undan fukt. Vänd dig till en fuktkonsult om du är osäker över åtgärderna eller märker att fuktbelastningen ökar.

FAKTA HUR MYCKET ISOLERING BEHÖVS?

Det går inte att säga exakt hur mycket isolering ett hus bör ha. Såväl praktiska som ekonomiska aspekter avgör, till exempel hur stort utrymme som finns tillgängligt, vilken typ av isolermaterial du väljer och vad material och arbete kostar. En bra princip är att tilläggsisolera

med viss försiktighet: att isolera för mycket är både dyrt och riskabelt. Det finns kalkylar där du kan räkna ut hur mycket energi du kan spara, bland annat på Energimyndighetens hemsida.

BILD: ISOVER

FAKTA ATT VÄLJA ISOLERMATERIAL

Idag finns ett stort utbud av isolermaterial som är anpassade efter specifika områden i huset, till exempel lösull som sprutas in i väggar och i vindsutrymmen, isolermattor som rullas ut på bjälklag och isolerskivor som skruvas fast i tak och grunder. Materialen kan bestå av mineralull, cellplast eller naturfiberbaserade produkter som delvis har olika egenskaper och därför måste användas på rätt sätt för att fungera bra. Vissa

typer av material ska kombineras med tätskikt och luftspalt, medan andra material ska "andas".

Ibland behövs en fackman för rätt hantering, i andra fall är materialet anpassat för att du ska kunna göra jobbet själv. En regel är att alltid följa leverantörens anvisningar för att garantin ska gälla och resultatet ska bli bra.

SKAFFA EN STARK MEDHJÄLPARE PÅ GÅRDEN

STIHL MS 241 C-M MOTORSÅG

Cylindervolym: 42,6 cm³ • Effekt: 2,2 kW/3,0 hk • Vikt: 4,7 kg

Ord. 6.490:- NU:

5.490:-

STIHL MS 261 MOTORSÅG

Cylindervolym: 50,2 cm³ • Effekt: 2,8 kW/3,8 hk • Vikt: 5,2 kg

Ord. 7.390:- NU:

6.390:-

STIHL MS 251 MOTORSÅG

Cylindervolym: 45,6 cm³ • Effekt: 2,2 kW/3,0 hk • Vikt: 4,9 kg

Ord. 5.290:- NU:

4.490:-

www.ctcvarme.se

CTC
Enertech Group

Värmepump för luft eller berg? Det är bara att peka.

- CTC EcoAir är Sveriges mest sålda värmepump för luft/vatten.
- CTC EcoHeat för bergvärme är Sveriges effektivaste värmepump med pekskärm (5,04 i COP!).
- Räkna med 70–80 % lägre värmekostnader vilken du än väljer.
- Med Energyflex. Total flexibilitet att koppla på andra värmekällor.

Nya CTC
EcoHeat &
EcoAir!

Göteborg
Hisings-Kärä
Kungälv
Lerum
Stenungsund

CT-Center
Svensk Värmekontroll
Klimatteknik i Väst
Sköldsbergs VVS
Herberts Rör

031-742 35 50
031-57 29 00
0303-24 61 80
0302-221 74
0303-801 09

CTC
PARTNER
INGEN KAN MER
OM VÄRME ÄN VI

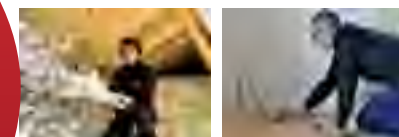

Svenljunga Byggnadsisolering

Isolerar dina kalla golv
med trycksprutad
cellplastisolering.

Tilläggsisolerar din vind
med lösullsisolering.

Besiktning med värmekamera

För fri offert ring!

Tel: 031-60 41 50
Fax: 031-91 87 07

www.sbiab.com
info@sbiab.com

Isolerar
era hem
sedan 1978

För proffs, av proffs.

STIHL

VIKING

Din lokala återförsäljare:

ASKIM GÖTEBORGS SKOG & TRÄDGÅRD AB	031-68 38 80
FLODA SKOG & TRÄDGÅRD	0302-301 54
KODE MASKIN & MARIN	0303-502 90
KUNGSBACKA DENNIS MASKIN	0300-519 21/23
KUNGÄLV KUNGÄLVS SKOG & TRÄDGÅRD	0303-183 00
KÅLLERED AGRIA TRÄDGÅRDSMASKINER AB	031-795 08 63
PARTILLE PARTILLE SKOG & TRÄDGÅRD AB	031-340 28 24
STENUNGSUND PERSSONS HYRMASKINER AB	0303-885 70
VÄSTRA FRÖLUNDA SMÅMASKINS-SERVICE	031-87 83 85

REGNEN ÖKAR RISKEN FÖR UTSLÄPP

Höstens omfattande nederbörd medför en ökad belastning på enskilda avlopp. Risken är att bakterier från avloppen sprids till dricks-vattenbrunnar och närliggande vattendrag.

TEXT: LARS BÄRTÅS | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

Med tanke på att det regnat så mycket är det klokt att se över sin avloppsanläggning.

HÖSTVÄDRET HAR VARIT BLÖTT och många villatomter är nu hårt belastade av vatten. Förutom att klimatet ökar risken för vattenskador i husgrunder och källare kan vattnet transportera bakterier från markgrävda avlopp.

– Det är i synnerhet infiltrationsanläggningar och markbäddar som inte byggts med tillräckligt säkerhetsavstånd från grundvattennivån

som utgör en risk för utsläpp av föroreningar, säger Maria Hübinette, expert på små avlopp vid Havs- och Vattenmyndigheten.

VID BYGGNATION AV en infiltrationsanläggning eller markbädd måste man säkerställa att det finns tillräckligt stort avstånd under spridningsledningarna, en så kallad omättad zon,

där bakterierna bryts ned. Denna zon bör vara 1-2 meter djup, beroende på markförhållandena.

– Det förekommer att man slarvar med placeringen eller lämnar en för grund omättad zon för att man inte vill ha en "kulle" i trädgården. I så fall riskerar man samtidigt att bakterier sprids när grundvattennivån plötsligt stiger.

Om du har ett minireningsverk eller en sluten tank på tomten är risken lägre att föroreningar sprids som en följd av stora regnmängder.

– DET ÄR DOCK VIKTIGT att dessa typer av anläggningar är ordentligt förankrade så att de inte riskerar att rubbas eller flyta upp vid stora regnmängder och översvämning.

DEN SÄKRASTE ÅTGÄRDEN för att minska påverkan är att dränera av området kring avloppsanläggningen.

– Med tanke på att det regnat så mycket är det klokt att se över sin avloppsanläggning och eventuellt ta kontakt med miljökontoret om du ser att marken är vattensjuk. Det är viktigt både ur miljö- och hälsosynpunkt att man åtgärdar sin anläggning på lämpligast sätt och minimerar risken för utsläpp, säger Maria Hübinette.

Maria Hübinette, expert på små avlopp vid Havs- och Vattenmyndigheten.

Från luft till värme

Passa på att utnyttja rotavdraget!

Bygga nytt eller byta en gammal frånluftsvärmepump? IVT 490 är värmepumpen som ger stor besparing trygg bekväm drift och extra mycket varmvatten.

Välkommen att kontakta oss. Vi är experter på frånluftsvärmepumpar.

GÖTEBORGS
EL & RÖRJOUR

JOUR
DYGNET RUNT

Aröds Industriv. 28, 422 43 Hisings-Backa
Tel. 031-50 01 20 • www.500120.com

Vår specialité:
VATTEN- & AVLOPPSRENINGSVRK
från BAGA för 1-400 hushåll

Kontakta oss för ett bra anbud!

Br. CARLSONS ENTREPRENAD AB
www.carlson-graver.se

Christer 0708-92 66 69 • Göran 0708-86 41 85
• Robert 0708-86 41 80

En stark samarbetspartner när det gäller!

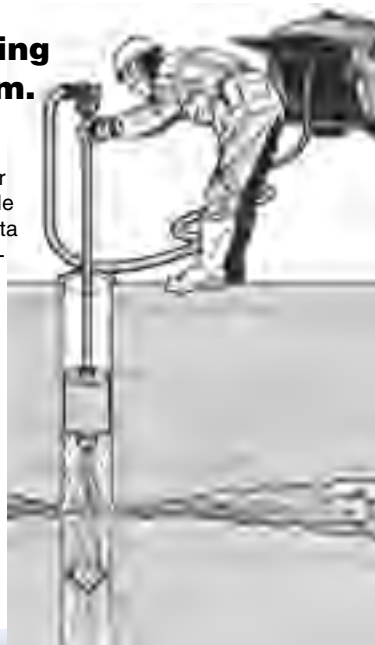
Dåligt vattentillgång i djupborrade brunnar?

Med modern utrustning löser vi dina problem.

Vi vattenspränger brunnen genom att plugga borrhålet vid fast berggrund. Därefter itrycks vatten under högt tryck varav de vattenförsörjande sprickorna utvidgas och rensas. Detta upprepas vi två till fyra olika djupnivåer. Och vattnet flödar åter.

Jour dygnet runt - året om
Tel: 031-33 00 500

Högtrycksspolning
Slamsugning TV-inspektion
av ledningsnät • Vattenleveranser
Renspolning
Tryckning av brunnar

CLEANPIPE
Äsperedsgatan 8
424 57 Gunnilse
www.cleanpipe.se

Effekt x Tid = Energi

Få koll på din energianvändning

Tävling

Blogg

Erbjudanden

Bli Energismart

Nu har vi samlat allt du behöver för att effektivisera din energianvändning: tips och idéer, kunskap, intressant blogg, tävling med "nyttiga" priser - och mycket, mycket annat. Välkommen in på dinel.se/energismart

Tillsammans blir vi bättre

BLÅBLODIG

DROTTNINGEN AV GRANIT

Vi skulle träffa Fredrik Henriksson, Br. Henriks-
sons Stenhuggeri, för att få lite nyheter från sten-
mässan Marmomacc i Verona.

Stensnack blev det men kanske inte så myck-
et från själva mässan. En entusiastisk Fredrik
sprang runt på gården och visade kärleksfullt alla
stenblock.

TEXT: E SIRKKA | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

Ute på gården till företaget står många olika
stenar, både betongstenar och naturstenar i
olika färger och former. Och bland graniten finns
en riktig pärla - den blåskimrande granitskivan
från Brasilien (som egentligen är marmor men
klassad som granit eftersom den är så hård).

- Vi har satt in den som köksskiva i ett hus
vid havet. Det blev kanon i den miljön, berättar
Fredrik Henriksson.

Som sagt, nyheter från mässan Marmomacc i
Verona var det vi ville veta mer om:).

- Mässan är den största stenmässan som
finns. Där finns sten från hela världen, säger
Fredrik. Men i år tycker jag inte att det var så
många nyheter.

Mässan riktar sig först och främst till s.k.
stenbrottsfolk och återförsäljare av sten. Men
givetvis lockar mässan även arkitekter och in-
redare. De senare är även de som driver fram
lite nytänkande.

- Stenar med borstad yta är ett bra exempel
på nytänkande. De är inte bara vackra utan även
praktiska. En borstad yta lever hela tiden. De
högblanka skivorna är faktiskt på väg bort och
vi är tillbaka till naturytorna.

Stora stenar

Fortfarande är det mycket svart och grått men
nu ska det om möjligt vara stora stenar. Nack-
delen är att "är det stort så kostar det"! En hel
granitskiva som panelvägg bakom en dusch är
otroligt vackert. Då det inte är några fogar är
det lätt att hålla rent och det håller sig vackert
i många år.

CNC-maskiner har gjort det möjligt att skapa
vackra badrumsmöbler i sten. Eftersom det
råder fotoförbud på mässan så har Fredrik inte
med några bilder hem.

- Vi såg bland annat en tvättställsskiva som
var gjord i ett stycke som en våg. I framkant
var det en kant på 1 cm som stänkskydd. Och
ett badkar skuret som en snäcka.

Vad som Fredrik verkligen fastnade för var
stora stenbumlingar med infälld belysning.
En stor belyst sten som en skiljevägg mot ett

duschutrymme är drömmen! Lite som en sten-
bumling i Asterix.

Fjärde generationen

Fredrik Henriksson är tredje generationen som
driver familjeföretaget. Sonen Rasmus har tagit
ett sabbatsår och även han arbetar just nu på
företaget.

Hur ser du på att Rasmus skulle fortsätta i
samma bransch som far, farfar och farfars far?
Finns det utvecklingsmöjligheter?

- Jag tycker att det är fantastiskt roligt att
han vill prova sedan får vi se vad han väljer att
arbeta med i framtiden. Det här är en bransch
med stora utvecklingsmöjligheter. Se bara i
medelhavsländerna där sten används betydligt
mer än här.

De senaste åren har det varit en enorm
teknikutveckling som innebär och kommer att
innebära många utvecklingsmöjligheter för
nästa generation, spår Fredrik.

- När jag började jobba i företaget i mitten på
80-talet var det mest traditionella gravstenar
som vi arbetade med. Gravstenarna har för
övrigt blivit mer personliga. Även det är ett
område där det händer mycket tack vare den
nya tekniken.

- När betongstenarna kom exploderade mark-
naden förstensättning utomhus. Inköp av sten
från hela världen har också medverkat till en
allt större hemamarknad.

Det var Fredriks farfar som startade före-
taget. Han var en stenhuggare av den gamla
stammen.

- Det var fascinerande att se honom arbeta.
Farfar gick runt stenen och läste först av sten-
blocket sedan bräckte han det och stenen gick
i delar med perfekta snitt.

Gravvård.
Bok i röd Bo-
husgranit med
bronsros.

ROT -AVDRAG

FÖR BIOBRÄNSLE OCH SOLENERGI

Planerar du att skaffa en pelletspanna, vedpanna
eller en solvärmeanläggning? Nu finns schablonbe-
räkningar för hur mycket ROT-avdrag du får för ar-
betskostnaderna.

TEXT: LARS BÄRTÅS | BILD: JAN-ERIK WEINITZ

Skatteverket har i samverkan med bransch-
organisationer tagit fram schabloner för att
underlätta beräkningen av ROT-avdrag vid
installation av olika värmekällor.

Sedan tidigare finns schablonberäk-
ningar för värmepumpar - och nu finns
även schabloner för den som beställer en
installation av en biobränsleanläggning
eller ett solvärmesystem.

ROT-avdraget gäller endast arbetskost-
nad och inte material och övriga kostnader
som verktyg, transport mm.

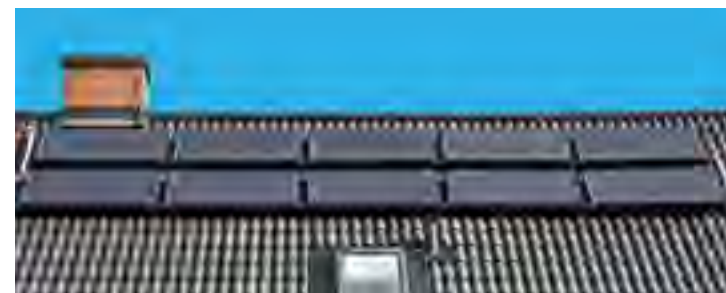
HÄR ÄR SCHABLONSATSERNA FÖR BIOBRÄNSLE-/SOLVÄRMESYSTEM:

- Pelletspanna/pelletsbrännare: 24 procent
- Vedpanna: 28 procent
- Solvärmeanläggning: 30 procent

...OCH VÄRMEPUMPAR:

- Vätska/vattenvärmepumpar
(berg-, ytjord-, sjö- eller grundvattenvärmepump): 30 procent

- Luftvärmepumpar
(luftvatten-, luft-luft- eller frånluftsvärmepump): 25 procent

RÄKNEEXEMPEL: Om totalentreprenadkostnaden för installation av en
pelletspanna uppgår till 60 000 kr är arbetskostnaden 24 procent =
14 400 kr. Konsumenten är då berättigad till ett avdrag på 50 procent
av 14 400 kr = 7 200 kr.

OBS! Schablonen fungerar inte som ett tvång och i
enskilda fall kan det förekomma avvikelser.

Vår värmepump
kostar lite mer.
Det tjänar du på.

**IVT Nordic
Inverter KHR-N
- Sveriges effektivaste
luft/luftvärmepump.**

- #1 Bäst i Energimyndighetens test.
- IVT Total Control låter dig styra pumpen via sms (tillbehör).
- Ger energisnål värme trots utetemperaturer ner mot -30°C.
- Professionell installation utförd av våra certifierade återförsäljare.
- Kvalitets- och miljömärkt med Svanen.

Läs mer om IVT Nordic Inverter på www.ivt.se/nordicinverter.

GÖTEBORG

KUNGÄLV

**GÖTEBORGS
EL & RÖRJOUR**

**JOUR
DYGNET RUNT**

Aröds Industriv. 28, 422 43 Hisings-Backa
Tel. 031-50 01 20 • www.500120.com

**YTTERBY
RÖR AB**

Truckgatan 2,
Rollsbo ind. omr. Kungälv
Telefon: 0303-921 45
Öppet: vardagar 9-17, lördagar stängt

KUNGSBACKA

elkedjan
Walter
Hansson

Hantverksgatan 3, Kungsbacka • Tel. 0300-56 85 10
månd-fred 9-18, lörd 10-15
hans.andersson@walterhansson.se • www.walterhansson.se

**IVT
VÄRMEPUMPAR**

100 HOLKAR PÅ GÅRDEN VILKET FÅGELLIV

Livligt/ljuvlig värre. Maria Nordstrand har gjort sitt lantställe till ett fågelparadis.

Det började för 14 - 15 år sedan ...

- Jag skulle gräva upp ett betongrör som låg på marken och där låg några döda fågelungar. Det såg ut som att fågelmamman inte hade kunnat mata dem, berättar Maria Nordstrand.

Maria tyckte att det var tråkigt och beslöt sig för att sätta upp några fågelholkar. Sedan blev det några till och några till ... Och på den vägen är det. Nu är det ett 100-tal fågelholkar vid fritidshuset i Nödinge. Bara i år har hon satt upp 12 stycken nya. På sommaren är de över hälften som är bebodda.

Maria har gjort de flesta fågelholkarna själv.

I bland köper hon en fågelholk som hon tycker om och kopierar dem, men de flesta ritar hon själv.

I trädgården trivs många små fåglar såsom talgoxe, blåmes, koltrast, rödhake, grå sparv mm. Och ekorrar men de jagas bort av fåglarna!

Det är inte bara ute i trädgården fåglarna är i fokus utan även inomhus finns en hel del prydnadsfåglar och målningar av fåglar, som Maria har gjort eller köpt.

Mot ekorrarna för hon en ständig kamp, under hösten och vintern äter de annars upp allt hon utfodrar fåglarna med. Fågelmatborden har försetts med galler i lämplig storlek så bara fåglarna ska komma åt maten. Ekorrarna brukar få egen mat även de, så det är ingen fientlig kamp mot dem. De har även en egna holk.

- Det går åt mycket mat, och skruvar, berättar Maria och skrattar. Jag har redan börjat lägga ut lite fågelfrön. Vi har många bärbuskar som fåglarna kalas på. Men det räcker till oss också.

Maria arbetar på Östra sjukhuset i Göteborg och har ett tungt och stressigt arbete. Att kunna åka ut till landet och koppla av på de lediga dagarna känns underbart, berättar Maria.

- Jag får lugn och ro här och njuter av fågel-sången. Det är mest koltrasten sjunger.

- Jag brukar gå runt på våren och kolla hur många familjer som har flyttat in. Jag kallar dem för mina hyresgäster.

Det brukar vara hyresgäster i varannan holk. Vid ett tillfälle i våras räknade Maria under en timme till 75 fåglar!

Maria försöker hela tiden lära sig att känna igen nya läten så att hon vet vilka hennes "hyresgäster" är.

TEXT&BILD: STEFAN MATSSON

Holken med ekorr-motivet är Marias favorit och det tycks även vara fåglarnas då den alltid har sommargäster.

LÄSTIPS

HOLKLIV

En svensk bok som omfattar alla aspekter på fågelholkar. För alla som vill kika in i våra vanligaste fåglars vardagsbestyr.

Inte bara de typiska frågorna om holkens placering i naturen eller om den skall rensas, utan även historik, människor som agerar arkitekter och inredare, andra holkkinnevanare som t.ex. fladdermöss, ekorrar, getingar och loppor.

av Niklas Aronsson, Naturbokhandeln

FÅGELHOLKAR & VANLIGA HOLKFÅGLAR

Om du sätter upp egna holkar kan du på nära håll följa fåglarnas kamp.

När man pratar om fågelholkar tänker de flesta i regel på holkar för mesar, flugsnappare och andra småfåglar. Men faktum är att även många andra fåglar som stare, kattuggla, skogsduva, knipa och tornseglare bygger bo i holkar.

I takt med att naturliga håll och övergivna bohål i träden försvinner i våra skogar på grund av dagens rationella skogsbruk, blir holkarna allt viktigare för fåglarna. Många fåglar behöver dem också under vintern för att klara kylan.

Denna bok ger råd om hur du tillverkar holkar och andra bon till ett femtiotal fågelarter. Utöver mått och byggbeskrivningar får du reda på när, var och hur du sätter upp holkar för olika arter. Du får också en inblick i de fåglarnas intressanta familjeliv och vanor.

Dessutom kan du läsa om hur trädgården bör vara utformad för att fåglarna ska trivas samt hur du hindrar bopuldrande djur att komma åt ägg och ungar i holkarna. Som extra bonus får du lära dig bygga bon till humlor, igelkottar och fladdermöss.

av Lennart Bolund, Ica Bokförlag

Bird Feeder

Prisbelönt fågelmatare med sugproppsmontering för rutor gjord av återvunnen plast.

av Born in Sweden

Designer: Pascal Charmolu

Fint både för badgästerna och betraktarna
www.paradisverkstaden.se

VÅR BÄSTA TID ÄR NU!

Q HEAT SE LUFTVÄRMEPUMP

GER MEST VÄRME
PER KRONA JUST NU!

En mild vinter gör en luftvärmepump mer effektiv och du tjänar som mest! Spara ännu mer och boka din installation NU!

Topptestad av
Energimyndigheten!

(Q HEAT 630/660 SE)

Luftvärmepump
från **14.500:-**
efter ROT-avdrag

VI HAR ÄVEN
DEN PERFEKTA
LÖSNINGEN FÖR
DITT FRITIDSHUS!

HETT ERBJUDANDE!

ECODAN NEXT GENERATION LUFT-/VATTENVÄRMEPUMPAR

Kompakt inomhusdel
Intelligent värmeanpassning
Kraftfull Zubadan-teknik
Förberedd för solfångare
Trådlös fjärrstyrning
6 års trygghetsförsäkring
Unik support

SPARA
50-70%
PÅ ENERGI-
KOSTNADERNA

TRYGGT

När du handlar din värmepump hos oss på AMK, köper du trygghet. Vi har fullservice om olyckan skulle vara framme, många fullutbildade servicetekniker, snabb och säker installation!

A M K
AMK TEKNIK AB

KÖP NU BETALA SENARE!

Vi hjälper dig med finansieringen.

Dela upp kostnaden på upp till 24 månader!

**Södra Hildedalsgatan 6
Göteborg** Tel 031-22 10 98

WINDOWS 8

Inför nya uppgraderingar blev det dags för oss att pröva Windows 8 så vi laddade ner den Windows 8 Enterprise som fanns tillgänglig som Consumer Preview i slutet av september.

Då installationen skulle tömma datorn och ej gå att uppgradera tog vi en lagom gammal maskin som normalt används för mediaredigering och satte i en tom disk (Core i5, 8/120Gb, SSD). Meningen var att köra med systemet så "standard" som möjligt utan egna inställningar, skalning eller "hack" samt utan att mäta några siffror eller prestandaprov.

Installation

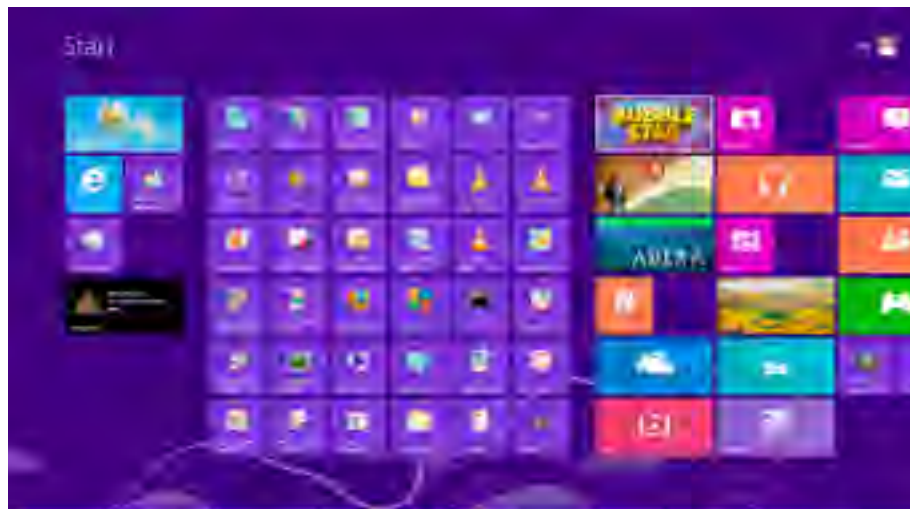
Windows 8 går att installera från USB-minne såsom med 7:an, men vi brände en skiva och satte i maskinen. Installationen gick på några minuter, så fort läsaren orkade mata datorn med windowsfilerna. Redan här märks att Microsoft följt mobiltrenden och knyter användaren närmare sej via "molnet". Har man använt t ex Microsoft Store, Live Essentials, Messenger, Xbox Live etc så kan man använda det kontot som användare och inloggning på datorn. Vi valde dock att skapa en lokal användare först då det var första gången vi testade systemet.

Första intrycket

När startskärmen dök upp kändes den främmande för att vara Windows men bekant a la Android efter man tryckt på Programknappen. Initialt ser man "favoritapparna" med större ikoner men efter ett högerklick kan man ta fram allt som finns installerat. Och jag måste påpeka att själva windows fungerat bra och känts snabbare än föregångaren trots att det nedan blir en del negativt om gränssnittet.

Startskärmen

Gränssnittet döptes till Metro men verkar behöva namnbyte pga patent/namn intrång och har nyligen kallats Modern UI, Windows 8, Windows UI, så nedan kallar jag det bara Win8. Skrivbordet finns kvar

När startskärmen dök upp kändes den främmande för att vara Windows men bekant a la Android.

men man måste gå via Win8 för att starta det, antingen direkt eller via program som körs i fönster.

Appar däremot startas som standard i fullskärmsläge och fungerar ömsom som på mobilgränssnitt genom att man drar ikon, objekt eller annat åt något håll.

Men ibland, även i själva Win8, används rullister och då drar man "åt andra hållet". Och appar lägger gärna beslag på fullskärm, även om det går att dela skärmen så man kan ha ett par appar synliga samtidigt.

"Hela upplägget känns som en tillbakagång 10-15 år"

Hela upplägget känns som en tillbakagång 10-15 år med tanke på vad en modern skärm kan visa. På en mobil enhet med begränsad visning har jag förståelse för beteendet, utom inkonsekvensen med peka-dra vs. rullist, men trots ett par veckor med gränssnittet har det första något förvirrade intrycket övergått till tidvis frustration pga extra klickandet, inkonsekvenser och "omvägar i stället för genvägar".

På kort sikt ser jag även förenklingen/appläget som en potentiell säkerhetsrisk tills användarna vant sig. Ju mindre man visar desto lättare är det att kopiera, jfr falska banksidor och det lär dyka upp falska

dito appar. T ex blev ju dolda filändelser ett problem en gång i tiden när användare trodde de öppnade en bild men i själva verket körde igång ett program/script.

Operativsystemet

Vi har senare skapat ett livekonto för att pröva molntjänsterna t ex: Microsoft Store, Skydrive, Xbox Live, Outlook Live (People, Mail, Calendar) m fl men får lämna det till en annan gång pga utrymmesskäl.

Själva Windows känns snabbare och smidigare än tidigare och då vi använt 64-bitars windows sedan Vista så har vi inte haft något problem att installera programmen vi använt. Till och med gamla Office 2007 gick att installera. Och systemet har varit helt stabilt även om vi råkat på några underligheter av mindre betydelse på vägen.

Kontentan

Vi på tidningen lär inte rusa efter det nya operativsystemet utan det får bli i den takt äldre system fasas ut. Prestandan är utmärkt men valet av gränssnittets funktion bromsar samt att vi behöver fundera en del på säkerhet utifrån den mer direkta kopplingen till "molnet".

Text: JE Weinitz

A new generation of heat pumps
DESIGNED FOR EARTH

NIBE

SVEP
SVENSKA VÄRMEPUMP
FÖRENINGEN

Värmepumpar - installerat och klart

Smart, snål och enkel.

NIBE™ F1226 | BERGVÄRMEPUMP
Basmodellen som ger värme och varmvatten på enklaste sätt. Och energibesparing upp till 70%. Tydlig svartvit display med enkla menyer. Styrts med en liten knapp och ett kontrollhjul.

NIBE™ F1226/8
Installerat och klart från 135 000 kr

I priset ingår Värmepumpen, Arbetskostnad, Erforderligt installationsmaterial, Energibrunn, Aktivt borrhål 160 m, Standard installation (rör) i pannrum, Standard installation (el) i pannrum, Demontering av befintlig panna, Ingrävning av kollektor slangar (max 4 m) mm. mm.

Exempel Totalkostnad installerat och klart enl ovan från 135 000 kr varav arbetskostnad 40 500 kr
Rotavdrag 40 500 kr x 0,5 = 20 250 kr

DIN TOTALKOSTNAD = FRÅN 114 750 kr

Anpassar sig efter dina behov

NIBE™ F1250
Värmepumpen som anpassar sig efter ditt behov. Tack vare den varvtalsstyrda kompressorn anpassar sig värmepumpen automatiskt till husets energibehov. Resultatet blir optimal besparing, eftersom värmepumpen året runt går med rätt kapacitet utan några extra förbrukningstoppar.

NIBE™ F1250
Installerat och klart från 190 000 kronor

I priset ingår Värmepumpen, Arbetskostnad, Erforderligt installationsmaterial, Energibrunn, Aktivt borrhål 200 m (normbrunn), Standard installation (rör) i pannrum, Standard installation (el) i pannrum, Demontering av befintlig panna, Ingrävning av kollektor slangar (max 4 m) mm. mm.

Exempel Totalkostnad installerat och klart enl ovan från 190 000 kr varav arbetskostnad 57 000 kr
Rotavdrag 57 000 kr x 0,50 = 28 500 kr

DIN TOTALKOSTNAD = FRÅN 161 500 kr

VI ÄR EXPERTER PÅ NIBE VÄRMEPUMPAR

VVS Bolaget
Kyl och Värme System .se

GÖTEBORG Tel 031-48 50 50 hakan@vvsbolaget.se www.vvsbolaget.se

NY ELDSTAD? TÄNK PÅ DET HÄR

När du väljer eldstad måste du beakta de praktiska förutsättningarna i huset, alltifrån inredning och planlösning till golvunderlag och skorsten. Följande punkter bör du tänka igenom inför investeringen.

TEXT: LARS BÄRTÅS

*Vintage 50 från Dovre –
en gjutjärnskaamin i helt
ny design i retro stil.*

HUSETS VÄRMEBEHOV

Varje hus har olika värmebehov beroende hur välisolerat det är och hur planlösningen ser ut. En normalt välisolerad bostad som är belägen på en plats med vintertemperaturer kring 10-12 minusgrader har ett värmebehov på 60-70 W/kvm. En eldstad med en effekt på 6 kW brukar vara lämplig för uppvärmning av en yta på cirka 70 kvm.

INREDNINGEN

Moderna eldstäder är, likt möbler, designade för att passa våra inredningskrav. Nuförtiden kan du dessutom skapa en personlig stil på din kamin genom att välja glasluckor och inklädnad efter egen smak. Väljer du lite exklusivare material som rostfritt stål eller värmelagrande täljsten blir prislappen naturligtvis högre än för en kamin i standardutförande.

ELDSTADENS PLACERING

Eldstadens utformning och dess placering i rummet är mycket viktigt för värmeekonomin och trivselen. Enklast är att gå till en värmebutik och fråga om

råd. Ta gärna med en planritning över bostaden, samt eventuella uppgifter om skorsten och brandmur.

VENTILATION

En eldstad behöver tillförsel av friskluft för optimal förbränning och för att minska risken att det ryker in. Förutom friskluftventiler i väggarna kan det i vissa fall behövas en förstärkt lufttillförsel, via en separat friskluftkanal från ytterväggen till eldstaden.

SKORSTEN

Det är en fördel om du känner till skorstenens invändiga mått och höjd när du väljer eldstad. För liten area eller för låg skorsten är ofta orsaken till dåligt drag. Låt gärna en sotare bedöma skorstenen före installation. Om du inte har någon skorsten kan du rådgöra med en värmebutik om vilken typ av skorsten som passar bäst.

GOLVUNDERLAG

Lättare eldstäder kräver vanligtvis inte någon förstärkning av golvet. Men om du väljer en kamin med tyngre inramning

av natursten, eller en täljstens- eller kakelugn, är det i regel nödvändigt att förstärka golvet. Rådgör med återförsäljaren om du är osäker.

MONTERING

Vissa eldstäder är anpassade för gör-det-själv-montering, medan andra kräver en fackman. Det viktiga är monteringen görs enligt medföljande anvisningar, i annat fall gäller inte garantin. Större värmebutiker brukar erbjuda installation av sina produkter.

ANMÄLAN OCH BESIKTNING

För att installera en ny eldstad krävs en bygganmälan hos kommunen, men i vissa fall även ett bygglov. Kontakta din kommun för mer information om vilka regler som gäller där du bor. Innan eldstaden tas i bruk måste den kontrolleras av en sakkunnig, vanligtvis en skorstensfejarmästare. Denna slutbesiktning av eldstaden resulterar i ett sakkunnighetsintyg eller sotarintyg och används vid slutredovisningen hos kommunens byggnadsnämnd.

Tulikivi

Vacker. Och smart.

Den hjälper dig att spara pengar och natur. Den blir en viktig del av ditt hem och värmesystem. Den längtar efter gott sällskap och svarar på beundrande blickar med sitt fängslande sken.

Den utstrålar värme kväll efter kväll utan att slösa med veden! Dess teknik är enkelt genial, exakt och kompromisslös. Det är en Tulikivi-eldstad.

brasugn
HIISI 2
NU
32.900 :-

brasugn
TU 1450/1
NU
41.700 :-

brasbakugn
TLU 2637/11
NU
79.900 :-

Ytterligare 8 modeller finns i detta hösterbudande. Besök oss för att diskutera vilken som passar just er bäst.

Läs mer om värmelagrande täljstensugnar: www.tulikivi.se

Eldabutiken Göteborgs Brasvärme, Marieholmsg, 1, Göteborg, Tel: 031-7073020,
Öppet: Mån-tors 10-18, Fre 10-13, Lör 11-14

Eldabutiken Skorstenspojkar, Ekenleden 13A, Kålleröd, Tel: 031-270118,
Öppet: Mån-fre 10-18, Lör 10-14

TAKSÄKERHET

Komplett program skyddsanordningar för din taksäkerhet. Produkterna finns på lager för omgående leverans i varm-förzinkat eller lackerat utförande.

- Takbryggor • Snöräcken
- Nock- och takfötsräcken
- Takstegar • Fasadstegar
- Skyddsräcken

 Per Wikstrand AB
Dösjonsvägen 10 • 792 36 Mora
Tel. 0250-289 80 • www.perwikstrand.se

**Nytt vattenfilter, eller
service på ditt gamla**

Kontakta oss på 0302-25590
info@h2ofilterteknik.se

Att tänka på vid installation av tunga eldstäder

- Täljsten och kakelugnar väger i allmänhet mellan 800 - 3000 kg så det är viktigt att ha ett bra underlag att ställa ugnen på.
- Vanligtvis gjuter man ett armerat fundament alt om man skall gjuta en bottenplatta så lägger man extra armering där ugnen skall stå.
- Förutom vikten måste man ha i beaktning att det måste vara obrännbart material 50 mm under ugnen.
- De flesta modeller går att få med förbränningsluft utifrån, som anslutes i ugnens botten/nederdel.

Ved - Allt om huggning, stapling och torkning - och vedeldningens själ. Den här boken är en komplett informationskälla om ved. Ved är späckad med fakta om inköp av ved, staplingsmetoder, torkning och eldning. Dessutom innehåller boken avsnitt om skogsskötsel, miljöaspekter, motorsåghistoria och olika sorters eldstäder. Ved är en nyttig bok som ger värdefull insikt för alla som eldar med ved – både för dem som handlar veden i säck eller hugger lite på fritiden, och de riktiga vedentusiasterna. Det finns mycket pengar att spara på att använda rätt eldstad och en korrekt eldningsmetod – och glädjen över brasan blir ännu större.

/ Lars Mytting, Natur&Kultur

"Luftsolfångare" som ger frisk luft

Efter att ha monterat en SolarVenti luftsolfångare på huset kan du räkna med att komma till ett friskt, härligt och ventilerat hus under många år med gratis drift, lovar Ulf Larsson på Heralex.

Varje gång solen skiner, värms luften i solarventin. Fläkten startar av energin som alstras av solcellen och blåser in den varma, torra och friska luften i huset.

- Eftersom solen alltid är varm, även på vintern får man oftast ett mer eller mindre värmetillskott på köpet. SolarVenti finns i flera utföranden.

Eldar du tryggt?

Ring för kostnadsfri rådgivning och offert.

Skorstensfolket Väst

Göteborg 031- 68 15 20
Halland 0733- 64 63 68

www.skorstensfolket.com

Nyhet från Tulikivi

Ny brasugn kombinerar inredning med nytta. Hiisi är Tulikivis hittills minsta värmelagrande täljstensbrasugn och passar därför in i de flesta hus. Med minimala utsläpp och effektiv värmelagring förser den hemmet med behaglig värme under långa perioder.

Hiisi är en hybridbrasugn. Det innebär att den kan eldas med både pellets och ved utan krav på extra utrustning. Tulikivis produkter utvecklas för att vara så skonamma mot miljön som möjligt och den nya brasugnen lämpar sig då särskilt för moderna lågenergibyggen.

Kaminens vikt kombinerat med materialvalet täljsten ger en oslagbar värmelagringsförmåga där eldning en eller två gånger per dygn räcker för en jämn och behaglig värme.

Hiisis låga utsläpp ligger redan idag under de stränga utsläppsreglerna som planeras träda i kraft 2015. Vikt: 1 070 kg

Ventilation och draghjälp uppi-från

- Ett genialt sätt att ordna ventilation på ett billigt och effektivt sätt, säger Torbjörn Ståhl från TSAB. Snurran Aspiromatic är vinddriven, ingen elektricitet behövs!

En god ventilation motverkar fukt, lukt, mögel och snurran, som inte kräver något underhåll, kan användas –år ut och år in...

Den är även bra vid vedeldning för att förstärka draget. Vid vedeldning uppstår ofta problem med dåligt drag, i synnerhet vid start och vid lågtryck.

- Supersnurran undanröjer problemen och pannan får en bättre verkningsgrad säger Torbjörn Ståhl.

- Det är undertrycket i skorstensröret som ökar markant. Kondens i en skorsten förekommer ofta och Aspiromatic kan eliminera detta. Energiutnyttjandet blir alltså mer effektivt.

Radon i dricksvattnet?

Om vattnet är kommunalt är det redan testat innan det når din bostad. Har du egen brunn kan det finnas risk för radon i vattnet. I en grävd brunn är radonhalten med största sannolikhet låg. Har du en bergborrad brunn däremot kan halten vara hög och du bör ta ett prov. Provet tas i en gastät glasflaska och mäts på laboratoriet i en så kallad gammaspetsrometer, som visar hur hög radonhalt provet har.

Passa på och gör service innan kylan kommer. Du slipper oroa dig och värmepumpen arbetar optimalt. Vi tar hand om alla typer av värmepumpar och erbjuder bekväma serviceavtal.

värme KÄLLAN
GÖTEBORG

031-261516
www.varme-kallan.se

STORSÄLJAREN

JONSERED CS 2245 S

En mycket lättanvänd allroundsåg med profi-segenskaper. Funktioner som Spin Start™, bränslepump och ett kombinerat choke/stop-reglage gör sågen mycket lättstartad. Utrustad med verktygsfri kedjespänning och den nya motorteknologin Clean Power™ ger renare avgaser och lägre bränsleförbrukning. Därför bör du välja en Jonsered CS 2245 S, du också. 45,7 cc – 2,1 kW – 5,1 kg.

NU 4.490:-
Ord. ca-pris 5.600:-

EN MASKIN - TRE ANVÄNDNINGS-OMRÅDEN

Jonsereds kombiröjare är förmodligen marknadens mest mångsida röjsåg, när du köper en maskin får du nämligen tre skärutrustningar på köpet: trimmerhuvud, tretandsklinga och röjklinga.

TRE OLIKA SKÄRUTRUSTNINGAR!

Jonsered
WHY STAY ORDINARY™

Angivna priser är rek. ca priser inkl. moms. Reservation för ev. tryckfel. Copyright © 2012 Jonsered. Alla rättigheter förbehålles. Erbjudandet gäller så långt lagret räcker, dock längst t o m 31/12-2012.

www.jonsered.se

Bollebygd: Fahlströms Motor & Cykel, 033-28 44 05	Kungälv: Kungälv's Skog & Trädgård AB, 0303-183 00
Göteborg: Järnartiklar AB, 031-337 08 00	Kungälv: Romelanda Motorsägservice, 0303-22 39 00
Kungsbacka: Dennis Maskin & Fordonsservice, 0300-519 23	

Vi har vad din trädgård behöver!

PLANTERINGSJORD • GRÄSMATTEJORD • TÄCKBARK
BERGKROSS • KULLERSTEN • FLIS FÖR TRÄDGÅRDS-
GÅNGAR • VÄGGRUS • MURSAND • SANDLÄDESAND
EU-SAND (GUNGSAND) • PRYDNADSSTENAR • SINGEL
BETONGSAND • DANSK SJÖSTEN, SV/VIT • NATUR-
STEN • MAKADAM • FÄRGAT GRUS • MARKDUK • M.M.

Hela sortimentet hittar du på
www.lysegarden.se
Öppettider: 06.45 - 15.30
Tel: 0303 - 22 31 30

Lysegården
Sand & trä

Hämta själv eller beställ & vi levererar!

Vi älskar sten...

EUROPE VATTENRENING AB

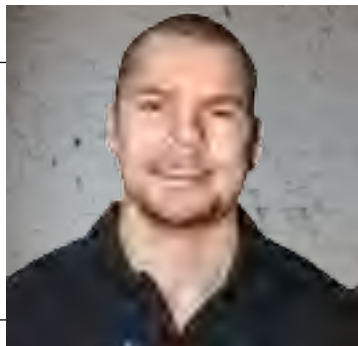
Över 30 år i branschen!

Europe filtersystem står för naturlig vattenrening utan giftiga kemikalier. Vi har vattenfilter för alla vattenproblem: Våra kompletta järn & manganfilter finns för både hydrofor & hydropress. Vårt luftnings-system i syrafast rostfritt faller ut metallerna så att de enkelt avskiljs i filterutrustningen! Vi har även: Avsättning, Avhårdning, Ph-höjning, Nitrit - Nitrat - & Humusfilter som inte ger pH-sänkning, vilket är helt unikt!

Vår Patenterade Radonavskiljare
Vår patenterade Radonout® tar bort ca 98-99,9 % radon. Enkel installation: vatten IN vatten UT & anslut stickkontakten. Monteras efter Er befintliga trycktank. Ingen dyr trycktank behöver monteras efter Radonout®. EL: endast ett jordat vägguttag behövs. Installationskostnaden bör vara den lägsta på marknaden. Vi erbjuder förmånliga ackrediterade analyserbjudanden.

Bra vatten eller pengarna åter!

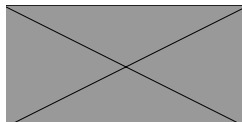
EUROPE VATTENRENING AB Centralgatan 16, 360 51 Hovmantorp
Tel. 0478-100 17 Fax. 0478-122 13 www.europevattenrening.com E-post: europe.vattenrening@tele2.se

MARTIN BRINDE är fyscoach och personlig tränare. Martin brinner för träning och för att hjälpa sina klienter nå sina mål. Han arbetar både med idrottare på professionell nivå och med motionärer som vill balansera in rörelseträning i sin vardag.

Martin driver Brinde Fitness Consulting samt är delägare i Apartment Fitness Club i Göteborg.

www.martinbrinde.com www.apartmentfitnessclub.se

HAR DU SETT DIN BAKSIDA?

Dina axlar är bland de mest rörliga lederna i kroppen och kan väldigt många rörelser. Det är väldigt viktigt att dina skulderblad samt alla de andra musklerna - både ytliga och djupa - fungerar på rätt sätt.

Att hålla dina axlar i gott skick är viktigt för din hållning, dina sportaktiviteter och din hälsa.

Här får du en bra bas för att hålla dina axlar starka och balanserade och samtidigt minska risken att drabbas av axelsmärter.

Alla övningarna har en gemensam startposition och utförs med ett lätt gummiband som motstånd.

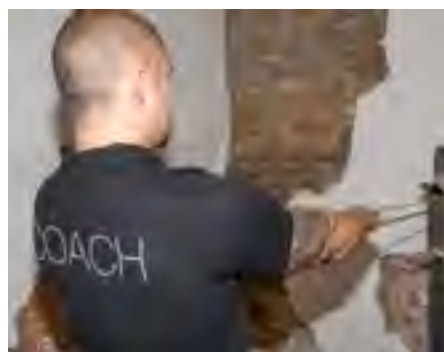
Jag använder dessa fyra rörelser som en del av uppvärmningen. Det går lika bra att träna dessa fyra specifikt för axelhälsa, då med något fler omgångar eller tyngre band när du är bekväm med övningarna.

Upprepa "T", "Y", "I" och Facepulls 10-15 ggr per övning i två omgångar.

TEXT: MARTIN BRINDE | FOTO: JAN-ERIK WEINITZ

STARTPOSITION

"T" Börja med armarna utsträckta framför kroppen, tummarna ska peka mot varandra.

Dra axlarna "in i kroppen".

Spänn bålen och dra armarna rakt bakåt, samtidigt som du roterar tummarna utåt till du kommer i "T" positionen. Det ska kännas som att du förlänger dina nyckelben. Nyp ihop skulderbladen.

I "T" positionen ska tummarna peka bakåt och armarna vara helt raka och axlarna sänkta.

Håll i ca 1-2 sekunder i bakre läget.

Upprepa 10-15 ggr.

"Y" Börja med armarna utsträckta framför kroppen, tummarna ska peka mot varandra.

Dra axlarna "in i kroppen".

Spänn bålen, sänk skuldran och med raka armar, dra till "Y" positionen. Tummarna ska roteras bakåt/utåt under rörelsen. Håll i ca 1-2 sekunder i bakre läget.

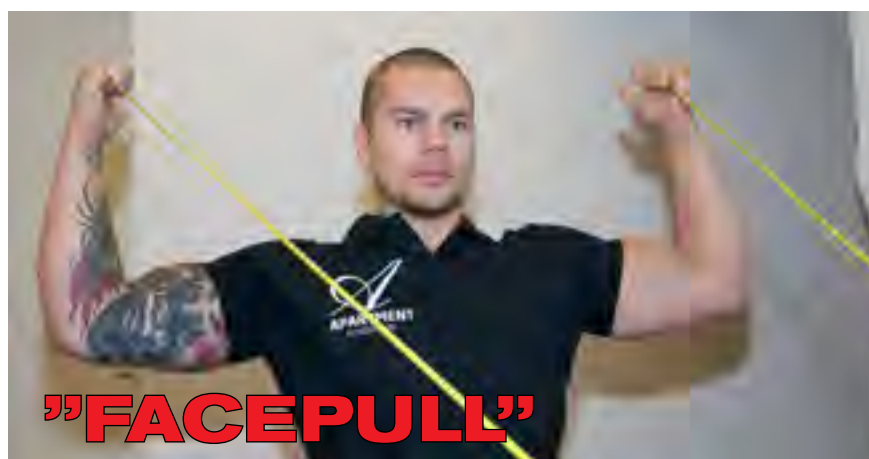
Upprepa 10-15 ggr.

"I" Samma startposition som innan. Axlar dras "in i kroppen".

Utan att lyfta axlarna, dra ner armarna tills de är i linje med kroppen, detta kan du göra med eller utan rotation i axeln. (Jag tycker båda sätten ska utföras för att få variation). Lyft bröstbenet uppåt och få känslan av att du förlänger dina nyckelben.

Håll i ca 1-2 sekunder i bakre läget.

Upprepa 10-15 ggr.

"FACEPULL"

En mer avancerad rörelse som kräver stabilitet.

Börja i startläget. Dra armbågarna rakt bakåt tills de är ca 90 grader i armbågsleden.

Lås upp skuldran och rotera sedan händerna upp/bak utan att armbågarna faller ner eller vinklas fram. Tummarna ska peka bakåt i toppläget och skulderbladen ska nypas ihop.

Håll i ca 1-2 sekunder i bakre läget. Roter sedan ner samma väg du kom.

Upprepa 10-15 ggr.

KUNGSBACKA STANGSEL INGENTING ÄR OMÖJLIGT!
Montering • Reparation • Lagerförsäljning
Industri & villa • Nät • Stolpar • Grindar
Björkgläntevägen 1 • Onsala
0300-214 94 • 0708-88 48 71 • 0708-88 48 73
www.kungsbackastangsel.se

DENNA PLATS HADE KUNNAT VARA DIN!!
Villa & Fritid
www.villaafritid.se

TA KONTROLL ÖVER DIN ELVÄRME
SPARA 20% PÅ ENERGIN

20% ENERGI SPARING

MED LVI'S TERMOSTATER SÄNKER DU DIN ENERGIKOSTNAD
LVI's elradiatorer fyllda med vegetabilisk miljövänlig olja har en elektronisk termostat som snabbt och effektivt skapar den mest ideala inomhuskomforten – en riktig mjukvärmare. Och du sparar hela 20% på din energikostnad.* När du kan kontrollera inomhustemperaturen så exakt, får du alltid den värme du behöver, utan att slösa energi.

Byt ut dina gamla elradiatorer nu!

LVI:s återförsäljare hittar du här:

AGITAR Våthultsvägen 5, Stenkullen. Tel 0302-228 30

ÆL ALF ERICSON ELEKTRISKA AB Stakebergsv 3, Stenkullen
Tel 0302-52 29 40 | www.oel-lerum.se

LUNDBY EL Strömstadsgatan 4, Göteborg
Tel 031-22 37 77 | www.lundbyel.se

GÖTEBORGS EL & RÖRJOR **JOUR DYGNET RUNT**
Äröds Industriv. 28, 422 43 Hisings-Backa
Tel 031-50 01 20 | www.500120.com

*Jämförelse med elradiatorer med bi-metalltermostat och baserat på test vid tekniska institutet.

BLI ENERGISMART

El är en förnämlig energiform som skall användas för de nyttigheter vi alla vill ha i form av ljus, kraft och bekvämlighet. Den onödiga förbrukningen skall vi däremot undvika och försöka komma till rätta med.

Bara genom att göra sig medveten om sin energianvändning sparas lätt 10 % av energin, vilket naturligtvis är bra för både plånboken och miljön.

DinEl ser sin roll att inspirera, ge råd och tips och förmedla kunskap om att uppnå en effektivare energianvändning. I kampanjer lyfts ämnesområden upp kopplade till såsång, såsom belysning, varm- och kallvatten, vitvaror mm.

ATT FÖRA DIALOG med kunderna är viktigt och rådgivare finns till hands både för att lösa kundernas energiproblem och lyssna till önskemål och synpunkter.

DinEl vill inspirera till att använda energin hemma i bostaden lite smartare.

- Börja arbetet med effektivisering genom att skapa en helhetsbild av energianvändningen, rekommenderar Håkan.

EN SPECIELL SIDA "Bli energismart med DinEl" har skapats på deras hemsida. Där finns även "Din Bostadskoll" där du för lägenheten eller villan får reda på hur du ligger till jämfört med normalbostaden.

I en energibalans framgår hur energin fördelar sig på olika områden, värme, varmvatten och hushållselens olika delar. Du kan simulera olika åtgärder och vad de ger vad i besparing, lönsamhet och förbättrade miljövärden.

• MED EN ÅTGÄRDSLISTA över de lönsammaste åtgärderna och medvetenhet om energi kan du lätt minska dina kostnader med 10 %. Det gäller bara att sätta igång, avslutar Håkan Andersson.

TIMMÄTNING GER INCITAMENT

Nu kan kunder få fakturerat sin el per timme så snart bara elnätsföretaget ordnat mätningen. Timdebitering och Rörligt elpris ger incitament att styra sin förbrukning till tider med lägre timpris.

Att manuellt styra tvätt och disk till lågpris kan visst ge några kronor men bäst är att låta automatiken styra värme och varmvatten. Ett par timmars avstängning vardagsmorgon och tidig kväll försämrar inte komforten märkbart.

Handla byggvaror hos

KODE TRÄ AB

gop | Isofond® | Fuktskydd

Det effektiva sättet att hålla källarytterväggar och golv torra

Ett komplett system Enkelt att montera

20% RABATT
t.o.m. 30 nov.

Parkettgolv
Ek Rustic
3-stav, mattlack
279 kr/kvm

Kvalitetsgolv från
PARADOR

– HUGGET I STEN SEDAN 1939 –

Tel 0300-180 25
Fax 0300-105 28
Industrigatan 4
434 32 Kungsbacka
info@henrikssonsstenhuggeri.com
www.henrikssonsstenhuggeri.com

EN RIKTIG STENHUGGARE

Vi kan allt från marksten och köksbänkar till fasader och gravstenar.

FÖNSTER- & KÖKSBÄNKAR

MINERA OFFERDALS-SKIFER

FASADER

GRAV-STENAR

S:T ERIKS **HEDA** **STARKA** **MINERA SKIFER** **Benders**

Öppet: Vardag 7-16 • Torsdag 7-18

Klä in dina fönster med våra falsade smyglister

• **SNYGGT** • **ENKELT** • **SPIKLÖST**

Din listleverantör med oslagbar flexibilitet!
www.ehltra.se

FÖNSTRA OCH VINN!

Vinn alla fönster du beställt i vår Fönstrings-tävling. Sätt i gång fönster här och nu! Fyll i en tävlingsblankett så får du låna kamera av butikspersonalen. Tryck näsan mot angivet fönster. Använd ansiktsmuskulerna. Ta ett foto av din fönstring. Klart!
Bilden skickas till vår tävlingssektion och deltar i omröstningen "Bästa Outline-fönstring!".
Följ tävlingen och se alla fönstringsbilder på **www.outline.se!**

Bilderna publiceras utom namn och personliga uppgifter. Läs mer om tävlingsregler på **www.outline.se**.

www.outline.se

KODE TRÄ AB

Hedsvägen 2, 442 60 KODE

Tel 0303-500 30, Fax 0303-507 10 | Vardagar 7-17, Lördag 9-13

"Lite källarlukt är väl inte så farligt", tyckte Stig. Tills han upptäckte vad som dölde sig bakom källarväggens gipsskiva...

Stig i Göteborg, en av våra läsare, berättar med egna ord hur han sanerade sin mögelskadade källare och såg till att åtgärda dräneringen för att slippa framtida fuktproblem.

ATT UPPTÄCKA STORA MÖRKA fläckar på väggen i bottenvåningen är inte roligt. Visst hade jag känt att det luktade lite 'källare' ett tag, men inte reagerat nämnvärt på det.

När jag kollar fläckarna märker jag att gipset är mjukt och fuktigt. Det visar sig så småningom att jag har ett ganska kraftigt vattengenomslag i grundmuren.

JAG BÖRJAR MED ATT BRYTA UPP en bit av innerväggen och torka upp bäst det går. Tack och lov har jag en rejäl avfuktare i tvättstugan, som genast får byta plats.

På insidan av den uppbrutna gipsskivan är det svart av mögel, och likaså på regelverket.

Det har spritt sig cirka 50 centimeter upp och cirka 2 meter i sid-

led. Efter att ha tagit bort gips och isolering ser jag betongstensväggen och upptäcker att vatten sipprar in genom de nedersta fogarna.

SOM AKUT LÖSNING inhandlar jag ett medel, kallat 'Fuktstop', som kan penslas på cement eller betong för att hindra vatten att tränga in. Det visar sig faktiskt fungera!

MEN ORSAKEN TILL PROBLEMET kvarstår. Det är närmare 30 år sedan dräneringen åtgärdades, så nu är det hög tid. Jag kontaktar en grävare, som meddelar att han kan utföra jobbet först om några veckor.

Under tiden tar jag mig an saneringen av mögelskadan. Efter att ha ringt runt till ett antal experter, har jag fått lika många råd som antal personer jag pratat med. De flesta rekommenderar mig att anlita en firma som kan göra saneringen, men det tillåter inte min ekonomi.

DE FLESTA RÅD JAG FÅTT för "hemmafixare" är att man ska behandla med borsyra och/eller klorin. Alla är dock eniga om att man skall ta bort allt organiskt material som är angripet och ytterligare 30-40 centimeter runt om, och öka ventilationen i luftspalten mellan betongmur och innervägg.

EFTER NÅGRA VECKOR har min avfuktare lyckats få det torrt och fint. Jag har behandlat med borsyra närmast mögelhärden och vanlig klorin på de större ytorna runt om. Dessutom har jag satt in en liten tidsstyrd "badrumsfläkt" i en ventil, som suger ut fuktig luft och en ventil som släpper in rumsluft i luftspalten. Fläkten får gå i cirka 20 minuter, fyra gånger om dygnet.

Använder man tät plastmatta skall man återfylla med rejäla mängder makadam, som separeras från jorden med en fiberduk, för att förhindra igenslamning.

DRÄNERINGSPROBLEM... – SÅ HÄR GJORDE JAG!

Forts sid 28 ➔

DRÄNERA MED PORDRÄN!

Hur fungerar Pordränskivan?

Pordränskivans två främsta uppgifter är att värmeisolera och dränera källarvåningar. Skivan ska monteras på källarväggens utsida, detta för att erhålla en varm vägg. Avkylningen av vattenången sker då i Pordränskivan nära den kalla marken, vattenången kondenserar och vattnet transporteras lodrätt genom skivan ner till dräneringsröret. Källarväggen förblir varm och torr.

Vad består Pordränskivan av?

Skivan består av cellplastkulor där kulorna är skyddade mot fuktabsorption med ett elastiskt lim runt kulorna. Just detta är oerhört viktigt då ett fungerande isoleringsmaterial måste vara torrt.

Pordrän är:

- Den fuktskyddade skivan
- Värmeisolerande
- Dränerande
- Kapillärbrytande
- Stötupptagande
- Miljövänlig
- Typgodkänd

Vi ger dig gärna ett kostnadsförslag på dränering av ert hus! Du kan även köpa Pordrän och utföra arbetet själv, vi hjälper dig med goda råd!

Hos oss på Wiab får du även hjälp med:

- Gräsklippning
- Stenläggning
- Städning
- Beskränning
- Snöröjning
- Trädgårdsplanering

Vi hjälper dig att planera och ta hand om din trädgård!

WIAB Entreprenad AB Deltavägen 8 417 05 Göteborg
Tel 031-22 84 00 Fax 031-51 08 71 www.wiab.nu

Försäkra dig om en sund inomhusmiljö.

MED VÅR HJÄLP slipper tusentals husägare oroa sig för problem med inomhusmiljön. Vi har lång och gedigen erfarenhet av att besiktiga och åtgärdsbestämma olika typer av problem och skador i våra hus. Fukt- och mögelskador är t. ex. vanliga problem i såväl gamla som nya hus. Vi kan bland annat hjälpa dig med:

- Överlåtelsebesiktning av villor och flerbostadshus
- Energideklaration för villor och flerbostadshus
- Installation av krypgrundsavfuktare
- Teknisk utredning av problem med inomhusmiljön
- Avfuktning och sanering vid vattensskador

Kontakta oss på 031-754 46 00
eller besök www.anticimex.se

MITT RÅD: ANLITA EN EXPERT OM MÖJLIGT!

NÄR GRÄVAREN ÄNTLIGEN kommer och får gjort sitt jobb, kan jag konstatera att det var hög tid att göra om. Markisoleringen var 'sjöblöt' och dräneringsslangen full med jord.

Maskinisten berättade att det är många som har problem och att höst och vinter är bästa tiden för denna typ av jobb, då fyllnadsmassorna snabbare sätter sig under vintern, och att man då kan få det snyggt och fint direkt på våren.

ÅTERIGEN RINGER JAG RUNT och pratar med olika experter. Hur dränera med bästa resultat?

Som jag förstår det, finns det i huvudsak två sätt. Antingen en tät plastmatta på isolering eller ett dränerande/isolerande material. Båda alternativen har sina fördelar. Det viktigaste är dock att isolera på utsidan av muren, så att man får en varm grund, och på så sätt flyttar ut daggpunkten utanför själva muren. Det krävs också att man lägger dräneringsslang i botten och att denna har fall och leder bort grundvattnet från huset.

Använder man tät plastmatta krävs att man återfyller med makadam. Använder man, som

jag gjorde, ett material som både isolerar och dränerar, räcker det att återfylla med befintliga massor. Dock skall man lägga en fiberduk emellan, för att hindra jord att tränga in i skivorna.

EXPERTERNA LÄRDE MIG ÄNNU EN SAK: det är mycket viktigt att ta bort så mycket som möjligt av den 'tjära/asfalt' man förr klenade på väggens utsida. Tar man inte bort denna, så stänger man in fukten i väggen. Glöm ej att lägga ner rör för att leda bort regnvattnet från stuprören. Dessa rör skall inte kopplas ihop med dräneringsslangar, utan ledas bort separat.

Slutligen ska man se till att markytan lutar från huset, så inte regnvatten når väggen. Det har varit en massa jobb – men nu är det fint och torrt!

TILL SIST KAN JAG REKOMMENDERA alla som har den ekonomiska möjligheten: anlita en kunnig entreprenör!

/Stig i Göteborg

Husets ABC

Husets ABC är en uppslagsbok där husägaren kan hitta svar på de flesta frågor som kan ställas om huset.

Sedan boken kom 2003 har den fortlöpande uppdaterats med de senaste rönen och bestämmelserna. Husets ABC tar med läsaren på en rejäl husesyn – från källargolv till taknock, från rum till rum. Material, utförande, funktion, skötsel, underhåll och reparationer beskrivs ingående.

Dessutom förklarar den på ett lättfattligt sätt hur exempelvis VVS- och elinstallationer fungerar.

av Hemgren & Wannfors
/ Ica Bokförlag

- LÅT DIG INSPIRERAS - FINN DITT DRÖMHUS

Balans för hela livet
Läs mer på www.eksjohus.se

Eksjöhus Försäljningskontor
Husknuten Västra Frölunda
Tel. 031-45 03 00
www.eksjohus.se

EKSJÖHUS

VÄLKOMMEN TILL HUSKNUTEN!

Husknuten
30 år - 2010

Hos oss kan du vandra runt i närmare 30 fullt möblerade visningshus från några av Sveriges ledande husleverantörer!

Besök vår hemsida för vägbeskrivning och öppettider.
www.husknuten.se

heralex.se
Följ strömmen - Stäng av den!

Torr och frisk luft med värme på köpet!
- Gratis drift -

Fler än 50 000 paneler levererade

Så funkar det!
Luftsolpanelen monteras direkt på väggen, horisontellt eller vertikalt, eller på tak. Den uppvärmda friska luften kommer in via SolarVenti och ut genom en ventil längre bort. Med ett fantastiskt resultat! Den instängda lukten försvinner! Det blir torrt och doftar friskt och skönt!

Nytt lägre pris. Exempel:
Upp till 40 kvm förr från 6150:-. -Nu från 4950:-
För mer information besök www.heralex.se

Heralex AB, Huvudleverantör av SolarVenti i Sverige, med lager i Göteborg
Tel: 0708-20 54 98 Fax: 031-723 20 21 • www.heralex.se Mail: ulf@heralex.se

Anlita våra Radon- & Ventilationskonsulter!

Våra konsulter projekterar och ritar ventilationsanläggningar till villor, lokaler och större fastigheter som våra montörer sedan installerar. När ni anlitar Svenska FTX Gruppen AB så tar vi hand om ditt projekt från första början till färdig anläggning. Detta betyder sparade konsultkostnader för dig som kund.

VÅRA TJÄNSTER:	VÅRA KUNDER:
• Radonmätning	• Privatpersoner
• Radonbesiktning	• Brf
• Radonsanering	• Fastighetsägare
• FTX ventilation	• Föreningar
• Energibesparing	• Kommuner
• Projektering	• Företag

Svenska FTX Gruppen AB
Mälardalen
Torsten Alms Gata 36, 12651 Hägersten
Västra Götaland
Ävågen 24, 400 31 Göteborg
Tel: 08-777 80 60
E-post: info@fxgruppen.se
www.fxtgruppen.se

FTX Gruppen

Fyra leverantörer av **FÖNSTER** se de olika typerna på vår **UTSTÄLLNING**

VELUX
Takfönster aktoriserad installatör

Våra montörer är utbildade hos VELUX takfönster

Din Fönsterbytare
Stort urval på fönster

Ring nu! 031 - 45 50 40
Se vår utställning på "Husknuten" Västra Frölunda
Öppet: mån 12-14, tis-ons 14-18, sön 12-15.
Eller enl. överränskommelse
www.dinfensterbytare.se

KÄLLAR + TORKEN
Garanterat torrt utan att gräva

Du behöver inte göra om din dränering.

- Ingen bullrande avfuktare som är dyr i drift.
- Tyst driftsäkert system utan rörliga delar.
- Driftkostnad 50-100 kr /år.
- Installationen går på en dag.

30 års funktions garanti.

Dry Power - torr källare med naturens lagar.

Ring nu! 010 - 330 06 30
Se vår utställning på "Husknuten" Västra Frölunda
Öppet: mån 12-14, tis-ons 14-18, sön 12-15.
Stockholm • Göteborg • Malmö
www.kallartorken.se

Att bygga hus är inte enkelt!

Passa därför på att gå Husbyggarskolan när den nu arrangeras på Husknuten

Tid: 21 nov kl. 18.00
Plats: Husknuten, Västra Frölunda

För anmälan och mer info:
www.gar-bo.se
lars.fahlgren@gar-bo.se
0511-34 53 92

Gar-Bo

Dammsugaren .se
 Dammsugaren.se
 Phone 031-650300
 E-Mail info@dammsugaren.se
 Parmmätaregatan 10

Öppnings erbjudande
 Slangvinda Roll me Basic vid köp av ny centralsdammsugare/PKT (Värde 799:-)

Proffs på Centralsdammsugare!
 Marknadens mest kompletta utbud av centralsdammsugare

OBS!
 Vi har öppnat NY BUTIK!
 OBS!
 Vi har öppnat NY BUTIK!
 Spara upp till **30%** på centralsdammsugarpaket

KAYCAN PVC Fasad

Lättmonterad och 100% underhållsfri
 Naturtrogen trästruktur

20 års garanti!
www.allox.se 031-87 85 10

Spruta din vind med Paroc Lösuil!

Sprutad Paroc Lösuil behåller värmen i huset och ägarens pengar i fickan. Kontakta oss för information om vårt erbjudande med lösullen sprutad på plats.

www.hogsboverken.se

HÖGSBOVERKEN ISOLERING AB
 – Auktoriserad entreprenör för Paroc lösull –
Gunnarvägen 4A, 437 21 LINDOME
Tel 031-27 08 87, 031-94 83 89

Insulate for life

Kvällstid: Håkan Johansson 031-88 24 35
 Mobil: Håkan Johansson 0705-85 78 03, Carl Ahlgren 0705-85 78 09

10 min från centrum.

För kontakt och tidsbokning ring Pelle Thom,
 031-89 44 90 eller 0705-11 99 05

Vi ligger inte på "FINA GATAN" därför kan vi hålla **hög service**.
Hög kvalitet och låga omkostnader = mycket kök för pengarna.
 Vi har dessutom mycket stor kunskap och erfarenhet.

Tagene Hantverkshus, Tagenevägen 62

Supersnurran med turboeffekt

Eliminerar nedfall av rök - Förbättrar ventilation och drag.

OBS! Ingen elanslutning - Aspiromatic utnyttjar vindkraften!

Hus med dålig ventilation kan med enkla åtgärder förses med möjligheter för tilluft och med hjälp av supersnurran uppnå tillräcklig ventilation enligt dagens krav. Härvid ernås även möjligheter att minska fukt och mögelbildningar i yttrevägg.

Andra användningsområden: Flerbostadshus, fritidshus, husvagnar, fartyg, förbättring av drag i öppna spisar, vindsutrymmen och sanitära installationer mm.

Aspiromatic passar alla typer av värmekällor och alla bränsleslag: Olja, gas, ved och kol.

Rådgivning och installationshjälp om så önskas.

T. STÅHL BYGG AB
 Tel. 031-23 12 41. t.stalbyggab@telia.com

The bed of your dreams.

Många komb. och träslag
 Lagervara.

Lilla Åland
 Lagervara.

Stor utställning
 från Gotland köper du naturligtvis hos oss!
 Handy klassisk soffor i många kombinationer och färger!

Samsas
 Jättepaddan

BRUNO MATHSSON
 BYT NU!
 Fri transport eller hämtpris. Vi tar gamla möbler med.

GÖTEBORGSVÄGEN 29, MÖLNDAL TEL. 031-27 27 10
 (vid lasarettet) Fri parkering direkt vid ingången - Välkomna!
 Öppet: Månd 9³⁰-19, tisd-fred 9³⁰-18, lörd 10-14

Mölnåls stad uppmanar alla fastighetsägare:
Klipp häcken!
Du kan rädda liv!

Fotgängare tvingas ut i gatan och bilister saknar fri sikt, på grund av att häckar, buskar och träd inte är klippta och ansade.
 För ytterligare information kontakta
 MÖLNÅLS STAD
 GATUKONTORET
 Telefon: 031-315 15 00
GATUKONTORET

Vem vill vara vanlig? Besök oss om du inte vill vara en i mängden!

JUST NU:
EXTRA FÖRMÅNLIGA PRISER!
 Reparation & tvätt
 1 års bytesrätt + 5 års kvalitetsgaranti

REZAS
ORIENT MATTOR
 Södra vägen 18, mitt emot Lorensbergs P-däck
 Vardagar 10-18 • Lördagar 10-15
 Telefon: 031 - 18 06 35

DENNA PLATS HADE KUNNAT VARA DIN!!

Med en annons i **Villa & Fritid** når du över **100 000** villaägare.

Villa & Fritid
www.villafritid.se

Villa & Fritid

RS
 DET HÄR MEDIET ÄR RS-KONTROLLERAT

www.villafritid.se

VIKDÖRRAR

Vikdörrar, Vikväggar. Måttgning och Montering utföres.

Pani vikdörrar i Kungälv
 Tel 0303-120 88
 Fax 0303-21 10 65
www.pani.se

Byggmästaregatan 4, Kungälv
 Öppet: vard 8.00 - 16.30

VATTENRENING

- Det är ditt vatten, ta kontroll över det! -

Vi på JMS löser dina vattenreningsbehov
 Skräddarsydda filter som åtgärdar kalk, järn, mangan, svavel, väte, lågt pH, lukt, färg, smak m.m.
 - Vi kan vattenrening.

JMS
 VATTENRENING

Munkerödsvägen 3
 444 32 Stenungsund
 Tel: 0303-80 200

www.jms-vattenrening.se

RADON

Dricker du ohälsosamt radioaktivt vatten?

Radonett är Europas mest sålda och effektiva radonavskiljare.

RADONETT

- reningsgrad av radon 97-99,9%
- tar bort svavelväte
- höjer pH-värdet till ca 7,5

Ring 0248-102 78 så hjälper vi dig
 Radonett • info@radonett.com • www.radonett.com

Fabriksförsäljning

VAPENSKÅP OCH SÄKERHETSSKÅP

Unisafe
 Rättvik www.unisafe.nu

Hällebergsväg 46, Rättvik • 0248-107 04

Alternativet till fjärrvärme – värmefjärr!

En Bosch-värmepump med fjärrstyrning ger fördelar som fjärrvärme inte kan ge!

Bosch Compress är en mångsidig jord-/bergvärmepump som nu fått ytterligare en fördel. Med tillvalet fjärrstyrning kan du enkelt övervaka och även styra din uppvärmning, t. ex. sänka värmen när du är bortrest ett tag. Det ger dig både full kontroll på ditt värmesystem och riktigt låga uppvärmningskostnader. Vår app för fjärrstyrning är tillval och finns för både iPhone och Android.

BOSCH
Invented for life

Mer information och närmaste installatör: www.bosch-climate.se

*Följande sidor
går endast i södra
upplagan.*

Bengtstors: LM Rörtjänst 0705-31 17 52 **Borås:** 57:ans Rör 0706-55 51 04, Björketorps VVS 0320-606 66, Ella Rör AB 033-26 55 26, Peters VVS 0707-22 07 68, Holmex 0705-24 01 32, Borås Klimattekni AB 0707-78 11 04, Flysjö Rör AB 0708-29 35 97 **Fristad:** Ella Rör AB 033-26 55 26 **Göteborg:** ETB Installation AB 031-704 23 60, Hellström-Rosén VVS AB 031-22 32 90, Knippla Rörkompani AB 031-96 34 33, Peter Värme & Montage 0732-615 551, WH Rör 031-45 00 70, Hermenius El & Energiteknik AB 031-779 71 00 **Halmstad:** TKD Värme och Energi 0733-10 56 56 **Holsljunga** Holsljunga Rör 0705-91 17 03 **Kungsbacka:** Aderbys Rör 0300-337 00, Wallins Rör AB 0708-67 02 27 **Kungshamn:** Forsströms Rör AB 0523-300 20 **Kungälv:** Klimattekni AB 0303-24 61 80 **Laholm:** Ahla Rör 0737-51 79 29 **Lerum:** Janssons VVS-Teknik 0708-31 92 05 **Lilla Edet:** Lundgrens Rör AB 0709-81 62 00 **Lysekil/Brastad:** Magnar Rönning Rörläggeri AB 0523-470 71, 0708-30 17 28 **Mölnådal:** ETB Installation AB 031-704 23 60 **Rabbalshede:** Svandals VVS AB 0705-42 80 01 **Smögen:** G Mattsson Rör & Värme 0706-28 51 43 **Tanumshede:** Bullarens Rör AB 0705-75 71 00 **Trollhättan:** Lundgrens Rör AB 0709-81 62 00 **Uddevalla:** ROJO VVS & Fastighetsservice 0705-25 15 14 **Vänersborg:** Rör-Anders VVS & Energi AB 0521-657 00 **Västra Frölunda:** WH Rör 031-45 00 70

Välkommen till Göteborgs äldsta belysningsbutik Titta in i vårt nya nostalgirum!

Viking taklampa

Höjd 330 mm
E27 max 60W.
Vit tygkabel.
För krokupp-
hängning
1.195:-

Viking Bordslampa

Skärm Ø 135 mm
Fot Ø 170 mm.
Svart tygkabel.
E27 60W
998:-

TEXA
DESIGN

Golvlampa G 759

2x75W. E-27
Finns i flera
färger. Höjd
1500 mm.
Utan skärm

**Från
1.875:-**

AH BELYSNING AB

Zeb

Golvlampa av
trä. H1120-
1380 mm,
Ø 300 mm.
42W E27.
1.149:-

Zeb

Justerbar
väggslampa i
trä. H 290 mm,
Dj 70-640 mm.
40W E14.
759:-

Aneta

**Låna hem
demokit**

Garden Lights

Testa belysningen i din
egen trädgård.
Låna hem ett demokit.

GELIA

ELEKTROTEKNISKA BYRÅN AB

Ljusdesign för privat & offentlig miljö
Showroom/kontor: Landsvägsg. 15

Belysning, Elmaterial, Ljuskällor
Butik: Linnégatan 14, Göteborg

Tel: 704 14 90 | Fax: 24 90 71 | www.etb.se | info@etb.se

*Vi fick ett mejl från Australien med bilder
från Melbourne Show:*

DELLICIOUS CROCHET

by Dell Nolan

*Underbara
stolar som
lockar till
ett leende.*

GARNGRAFFITI

- EN BLANDNING MELLAN GATUKONST
OCH KLASSISKT HANDARBETE

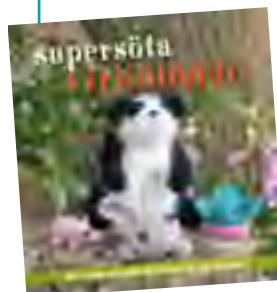
Då och då ser vi lyckstolpar, bänkar, handtag mm som har försetts med "kläder" i glada färger. "Att tagga offentliga utrymmen med garn har blivit en global uttrycksform. Garntagande, garngraffiti, engelskans yarn bombing eller yarn storming - Rörelsen med många namn har endast sju år på nacken, men är väl omskriven och omdebatterad. Och allt som behövs är stickor och lite garn", skriver Zickerman på sin hemsida. Där kan du även se lite större projekt som t ex en hel buss som är "taggad".

Garngraffitin kan var mest för att det är roligt eller ha ett budskap. Oavsett vilket så är det mycket humor med i bilden. Oftast virkar man eftersom det är lättare att anpassa till det som ska kläs.

Stolarna ovan känns lite som graffiti i mer förfinad form för inomhus bruk. Fler roliga idéer på www.zickermans.se

*"Medan handen arbetar
vidgas blicken"*

En insiktsfull titel på en bok av Maja Aase m fl utgiven på Brombergs förlag.

Amigurumi är konsten att virka små stoppade djur som startade i Japan, men som har spridits över hela världen. När man har gjort klart sitt första djur är de flesta fast!

Fluffiga? Absolut. Gosiga? Definitivt. Söta? Självklart. Boken innehåller 35 mönster som är lätta och enbart enkla bastekniker används, vilket gör boken perfekt för nybörjaren.

av Brigitte Read, Nordstedts

www.villafritid.se

EN REGNIG KVÄLL (VAD ANNARS?) BESÖKTE VI

LIGHTS IN ALINGSÅS

PALL / BORD

Effektfullt och vackert i all sin enkelhet. Passar bra i en liten villaträdgård.

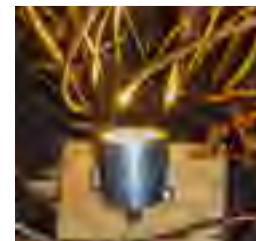
A CUP OF LIGHT

"Slå dig ned, koppla av och luta dig tillbaka. Andra har suttit här före dig och haft en av sina mest njutbara fikastunder. Nu är det din tur att stanna upp i en rofylld atmosfär och fortsätta historien under ljuskronan..."

Design: Marta Dell'Anna

LITEN LJUSKÄLLA

Även en liten ljuskälla kan lysa upp en buske som nu under hösten ser lite trött ut. Ställ den mitt i busken och du får ett blickfång i trädgården.

En ståtlig klassiker från 1968. En exteriörlampa i cortenstål med inspiration från de norrbottniska tallskogarna.

Tall har en korsformig stam, krönt längst upp av tre LED-ljuskällor som i sin tur avbländas av en kubformig topp. Två ljuskällor sitter på armaturens framsida och en på dess baksida. Detta gör att det välavbländade ljuset sprids 360 grader, med en mycket bred ljusbild framåt. Idealiskt för gångvägar.

Ljuskälla LED Design: Designat Ljus, Jan och Hans Forsmark.

/ ateljé Lyktan

LUFTVÄRMEPUMPARNA MED SVERIGES BÄSTA GARANTI OCH SERVICE!

Vår garanti är ingen försäkringslösning, utan en riktig garanti.

Köp inte grisen i säcken!

Till skillnad från många andra levereras alltid våra luftvärmepumpar installerade, intrimmade och klara av behöriga yrkesmän.

SUCCÉN FORTSÄTTER.
Vi välkomnar LG i
Sverigepumpsfamiljen.

Panasonic
ideas for life

LG
Life's Good

Vi har halverat värmekostnaden i fler än 150 000 villor. NÄR BLIR DET DIN TUR?

Kontakta oss för kostnadsfri husanalys:

MM
KYL & VÄRMESERVICE
SERVICE INSTALLATION FÖRSÄLJNING
VÄRMEPUMPAR - LUFTKONDITIONERINGAR - KYLANLÄGGNINGAR

Anemongatan 4, Kungsbacka

Tel: 0708 - 10 33 11

Mail: m1.hansson@netatonce.net

www.mmkylovarme.se

Här gäller det att väga fördelar mot nackdelar, du får en något mindre golvyta, men ett varmare och energisnålare hus.

Planerar du att tilläggsisolera på insidan?

Planerar du att tilläggsisolera på insidan av ytterväggarna måste du ofta ta bort snickerier och elinstallationer, samtidigt som du får en något mindre golvyta. Här gäller det att väga fördelar mot nackdelar.

FÖRSLAG: Anlita en snickare eller annan fackman som kan titta på huset och bedöma vilka områden som är möjliga att isolera. Titta även på vilken typ av material som är lämpligt för utrymmena. I vissa fall är det enklast att fylla på det befintliga isolermaterialet. Ett tips är att göra en värmekamerabesiktning som visar köldbryggor och brister i isoleringen.

3. HÅLL HUSET FRISKT

Tilläggsisolering förändrar inomhusklimatet och kan även på längre sikt

påverka byggmaterialet. Vissa områden, till exempel vind och grund, kan bli mer utsatta för temperaturväxlingar som ökar fuktbelastningen och påverkar hur fukten vandrar i klimatskärmen.

FÖRSLAG: Utgå från fuktsäkra metoder och material, följ anvisningarna noggrant. Se över ventilationen och gör eventuella åtgärder för att styra luftväxlingen bättre, till exempel via nya tilluftsventiler och frånluftsfläktar. Med viss uppvärmning och eldning hjälper du huset att tränga undan fukt. Vänd dig till en fuktkonsult om du är osäker över åtgärderna eller märker att fuktbelastningen ökar.

höstläsning

Härliga höst

På hösten går livet i trädgården in i ett lugnare tempo. Ogräsen är inte så ettriga, många av måstena är avklarade, gräsmattan växer inte lika frenetiskt och solen bränner inte så intensivt. Ta hjälp av Susanna Widlundhs tips och förläng säsongen till den första snön.

Susanna Widlundh, Lisa Karna Kippel, Nordstedts

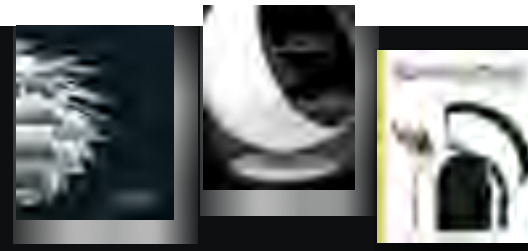

Håll koll på din hjärna

- Så styr optimism och pessimism våra liv

Varför ser vissa människor alltid positivt på allting medan andra oroar sig för allting och oftast befarar att det värsta ska hända? Ny forskning ger nya svar på gåtan som påverkar oss alla. Elaine Fox är en brittisk "lyckoforskare" som studerat mänskligt beteende i över tjugo år.

Elaine Fox, Norstedts

Lampor

- Moderna designklassiker

Lampor innehåller våra mest eftertraktade och ikoniska taklampor, bordslampor, golvlampor och vägglampor från förra seklet, och dessutom kanske några nya bekantskaper som kan väcka habegär.

Från början av 1900-talet får vi exempelvis möta Tiffanylamporna som skapades av sonen till grundaren av smyckesföretaget Tiffany & Co - en i den första generationen professionella designers som utnyttjade det nya elektriska ljuset.

Översättare: Sara Jonasson

Stolar

- Moderna designklassiker

I Stolar hittar du såväl stolar som fåtöljer av några av världens mest kända designers från förra seklet. Några av de mest namnkunniga är kanske Le Corbusier och Alvar Aalto som båda är representerade med flera möbler, Mies van der Rohe med sin ikoniska Barcelona-stol, och vår egen Bruno Mathsson.

Översättare: Sara Jonasson

Samlarobjekt

- Moderna designklassiker

Under 1900-talet skapades några av våra mest kända, populära och ätråvärda designklassiker, som till exempel Arne Jacobsens stolar Ägget och Sjuan, Poul Henningsens signaturlampor eller Philippe Starcks välkända tekanna.

Översättare: Sara Jonasson

www.ctcvarme.se

CTC
Eneritech Group

Värmepump för luft eller berg? Det är bara att peka.

- CTC EcoAir är Sveriges mest sålda värmepump för luft/vatten.
- CTC EcoHeat för bergvärme är Sveriges effektivaste värmepump med pekskärm (5,04 i COP!).
- Räkna med 70–80 % lägre värmekostnader vilken du än väljer.
- Med Energyflex. Total flexibilitet att koppla på andra värmekällor.

Nya CTC
EcoHeat &
EcoAir!

Göteborg
Hindås
Kungsbacka
Kungsbacka
V. Frölunda
V. Frölunda

CT-Center
Hindås Värme & Vatten
Hemenergi
Sandö Rör
Klimathuset
Långedrag VVS

031-742 35 50
070-285 35 40
0300-707 46
0300-206 07
031-768 88 01
0739-62 53 13

Värmepumpar Berg- och markvärme. Luft-vatten. Frånluft.

Spara upp
till **80%**

NIBE

CTC
Eneritech Group

BOSCH
Värmepumpar

GAK service AB

Ring oss för fri konsultation och hembesök.

Tel 031-28 67 94

www.gak.se

info@gak.se